

Espoon kaupunki

Itäranta

Luontoselvitys 2017

Luontotieto Keiron Oy

30.11.2017

Hanke: Itäranta, luontoselvitys 2017

Toimeksiantaja: Espoon kaupunkisuunnittelukeskus, Aino Aspiala

© Luontotieto Keiron Oy 2017

Tekijät: Anu Luoto, Tuomas Seimola ja Susanna Pimenoff

Sisällysluettelo

1	Johdanto	1
2	Selvitysalueen sijainti ja yleiskuvaus	1
3	Taustatiedot	2
4	Kartoitusmenetelmät	3
4.1	Elinympäristöjen ja kasvillisuuden kartoitus.....	3
4.2	Linnuston kartoitus	3
4.3	Lepakoiden kartoitus.....	3
4.4	Liito-oravan kartoitus.....	6
4.5	Kohteiden arvottamisen perusteet.....	7
4.6	Käytetyt lyhenteet.....	7
5	Elinympäristöt ja kasvillisuus	8
5.1	Niityt ja kalliokedot	8
5.2	Kangasmetsät	12
5.3	Lehdot	13
5.4	Ranta-alue	14
6	Linnusto	15
6.1	Metsäympäristön ilmentäjät	16
6.2	Uhanalaiset ja EU:n lintudirektiivin liitteen I lajit.....	18
7	Lepakot.....	20
8	Liito-orava.....	22
9	Tulosten yhteenveto	26
10	Johtopäätökset ja suositukset	28
11	Lähteet.....	30

Liitteet

Liite 1 Putkilokasvit lajilista

Liite 2 Lintulajilista.

Kansikuva: Näkymä Otsolahden merenrantaniitylle kuviolla 22. Taustalla kohoaa Hagalundin vesitorni

1 Johdanto

Etelä-Espoon Tapiolassa on suunnitteilla Otsolahden Itärantaan asemakaavan muutosta. Itärannan asemakaavan muutoksen 211700 lähtökohtana on alueen nykytilanne. Kaavoituksen tavoitteena on nykytilan vakiinnuttaminen ja mahdollisesti vähäinen uudisrakentaminen. Asemakaavan muutoksella pyritään säilyttämään kulttuurihistoriallisesti arvokkaan asuin ympäristön ominaispiirteet ja kaupunkikuva sekä luomaan perusta alueen peruskorjaukselle ja hoidolle.

Tämän luontoselvityksen tavoitteena oli selvittää kaava-alueen luontoarvoja suunnittelun taustatiedoksi. Työssä kartoitettiin alueen elinympäristöt ja kasvillisuus, pesimälinnusto, liito-oravan esiintyminen ja lepakoiden käyttämät alueet. Havaintojen pohjalta arvioitiin tiimityönä alueen yleistä luontoarvoa. Lisäksi annetaan suosituksia luontoarvojen huomioimiseksi maankäytön suunnittelussa.

Toimeksianto työlle saatiin Espoon kaupunkisuunnittelukeskuksesta, jossa yhteyshenkilönä on toiminut maisema-arkkitehti Aino Aspiala. Hänen lisäksi ohjausryhmään on kuulunut arkkitehti Minna Järvenpää ja ympäristöasiantuntija Laura Lundgren.

Luontoselvityksen maastotyön ja raportin on laatinut biologi, FM Anu Luoto (kasvit ja elinympäristöt, liito-orava, lepakot), lintuasiantuntija Tuomas Seimola (linnut). Työtä on ohjannut biologi, FM Susanna Pimenoff Luontotieto Keiron Oy:stä. Raportin kuvat ovat Anu Luodon.

2 Selvitysalueen sijainti ja yleiskuvaus

Itärannan selvitysalue sijaitsee Etelä-Espoossa Länsiväylän ja kehä I:n rajaamassa kulmauksessa. Kehä I rajaa aluetta idässä ja Otsolahti lännessä. Etelässä rajan muodostaa Itämetsän rakentamaton metsäalue. Selvitysalueen halki kulkee Itäranta –niminen pääkatu, jonka puolivälistä erkaantuu Harjuviita –niminen katu.

Itärannan selvitysalue on pääosin rakennettua aluetta sekä hoidettuja piha-alueita. Alue on rakentunut 1960 –luvulla. Sijainti meren läheisyydessä lisää alueen elinympäristöjen monimuotoisuutta. Ranta-alueella on laaja avoin niittykokonaisuus, jossa valkoposkihanhet laiduntavat. Rannat ovat muualta pääosin maapuolelta metsäiset ja melko avoimia veden puolelta. Selvitysalueen itäreunalla on kaksi korkeampaa kalliomäkeä, joiden alueella esiintyy laajastikin avointa kalliopintaa. Korkeimmat kohdat ovat noin 20 metriä merenpinnasta. Kallioiden välissä esiintyy pääosin tuoretta, sekapuustoista kangasmetsää. Eteläosassa Itämetsän reunassa on rehevämpää lehtoa.

Selvitysalueen pinta-ala on noin 22 hehtaaria.

Kuva 1 Selvitysalueen sijainti esitetään punaisella vinoviivituksella Otsolahden koillispuolella.

3 Taustatiedot

Itärannan maaperä on suurelta osin moreenia. Hienompia maa-aineksia esiintyy alueen eteläreunalla sekä Otsolahden pohjukassa, jossa maaperä on savea. Kallioita esiintyy itäreunalla. Alueen kallioperä on suurelta osin kiilleigneisiä. Lisäksi pohjoisosassa esiintyy pienellä alueella amfiboliittia ja graniittia.

Itärannan selvitysalueen eteläpuolelta sekä luoteispuolelta oli tiedossa aiempia liito-oravahavaintoja. Itämetseen vuonna 2016 tehdyn tarkastuskäynnin perusteella on tuolloin rajattu ydinalue, joka ulottuu myös tämän työn selvitysalueelle. (Ympäristösuunnittelu Enviro Oy 2016). Selvitysalueen eteläosasta on vuosina 2014 ja 2016 löytynyt liito-oravan papanoita.

Selvitysalueelta ei ollut tiedossa suojeltuja luontotyyppisiä tai uhanalaisia lajeja. Alueen luontoarvoja ei ole aiemmin kartoitettu.

4 Kartoitusmenetelmät

4.1 Elinympäristöjen ja kasvillisuuden kartoitus

Alueen maastotyöt tehtiin kesäkuussa 28.6.2017. Lisäksi kevätkukkijoita kartoitettiin toukokuussa liito-oravakäynnin yhteydessä 12.5.

Selvitysalue kuljettiin läpi jalan. Elinympäristöt luokiteltiin metsätyyppeihin ja muihin elinympäristötyyppeihin. Metsiä arvotettiin mm. puuston iän, rakenteen ja luonnontilaisuuden perusteella. Kasvillisuuden yleispiirteet kartoitettiin elinympäristöjä määritettäessä. Yleiset ja havaitut huomionarvoiset kasvilajit kirjattiin, mutta selvityksen tavoitteena ei ollut laatia kattavaa putkilokasvilistää.

Maastokarttana käytettiin Espoon kaupungin laatimaa kantakarttaa mittakaavassa 1:2000. Kuvioden rajaamisessa käytettiin apuna GPS-paikanninta, jolta siirrettiin loki-tiedot paikkatieto-ohjelmaan.

4.2 Linnuston kartoitus

Selvitysalueen linnusto laskettiin Koskimiehen ja Väisäsen (1988) kuvaamaa kartoitusmenetelmää soveltaen. Itärannan alueen linnuston selvittämiseen käytettiin kolme laskentakierrosta. Selvitysalueen kartoituskäynnit suoritettiin 8.5., 16.5. ja 10.6. Laskijana oli lintuasiantuntija Tuomas Seimola. Kartoituskäyntien ajoituksella pyrittiin varmistamaan kaikkien aluetta mahdollisesti asuttavien lajien löytyminen. Edellä kuvatulla tavalla voidaan kohtuullisen kattavasti ja luotettavasti kartoittaa selvitysalueen linnusto, aikaisin pesintänsä aloittavat sekä myöhään saapuvat lajit mukaan lukien. Kartoitustyö suoritettiin kulkemalla selvitysalueella mahdollisimman kattavasti, jottei yksikään selvitysalueen metsäinen maastonkohta jäisi 20 metriä kauemmaksi laskijasta.

Kartoituksissa laskettiin arvokkaat ja elinympäristöään hyvin ilmentävät lajit. Yleisiin lajeihin kiinnitettiin huomiota kirjaamalla havaitut lajit ylös jokaisella käyntikerralla, jotta alueen lintuyhteisöstä saataisiin hyvä kuva. Yleisiä lajeja ei kuitenkaan laskettu tarkasti. Maastohavainnot yhdistettiin lajikartoille, joista tehtiin kullekin lajille reviiritulkinnat. Reviiriksi tulkittiin useassa eri laskennassa samalla paikalla havaittu koiras tai pari, tai yhdeltä laskentakäynniltä selkeä reviiriin tai pesintään viittaava havainto.

Arvokkaiksi lajeiksi luokiteltiin EU:n lintudirektiivin I liitteessä (EU-D1) ja uhanalaisuusluokituksessa (Tiainen ym. 2016) mainitut uhanalaiset ja silmälläpidettävät lintulajit (ns. UHEX-lajit). Alueelta pyrittiin löytämään kaikki siellä esiintyvät EU-D1 ja UHEX lintulajit ja niiden elinpaikat sekä selvittämään reviirien määrä.

Erityshuomiota kiinnitettiin myös elinympäristöään hyvin ilmentäviin lajeihin (mm. sirttäjä, puukiipijä, mustapääkerttu, satakieli, ja kultarinta) sekä muutamisiin kolopesijöihin (käpytikka, käenpiika ja kottarainen).

4.3 Lepakoiden kartoitus

Lepakkokartoituksessa on sovellettu kirjallisuudessa esiteltyjä menetelmiä. Perustietoja lepakko-kartoituksen menetelmistä antavat esimerkiksi Hundt (2012) ja Sierla ym. (2004). Suomen lepakotieteellinen yhdistys on laatinut oman ohjeistuksensa lepakko-selvityksen tekemistä varten (SLTY 2012).

Tässä selvityksessä lepakoita havainnoitiin öisin ns. aktiividetektorin, eli ultraääni-ilmaisimen, avulla. Selvitysalueella käveltiin rauhallista vauhtia päiväsaikaan suunniteltua, mahdollisimman kattavaa reittiä seuraten. Liikkumisessa hyödynnettiin mahdollisuuksien mukaan polkuja sekä teitä, koska niiden ulkopuolella kuljettaessa aiheutuu runsaasti havainnointia vaikeuttavaa häiriöääntä. Kuljetut reitit ja havaintopisteet tallennettiin GPS- paikantimella (Garmin GPS 62S). Kartoitusreitien pituus oli noin 2,5 kilometriä, ja sen kiertämiseen kului noin kaksi tuntia havaintomääristä riippuen.

Aktiivihavainnoinnissa käytettiin Pettersson Elektronikin valmistamaa D240X -detektoria eli ultraääni-ilmaisinta, jolla lepakoiden korkeat kaikuluotausäänet muunnetaan korvin kuultaviksi. Etäisyys, jolta kaikuluotausäänet voidaan kuulla, vaihtelee maastosta ja lepakkolajista riippuen. Hiljaiset lajit, kuten korvayökkö, voidaan kuulla muutamien metrien päästä ja voimakasääniset lajit, kuten pohjanlepakko, noin 50 metrin päästä. Detektorin avulla voidaan kuunnella lepakoita reaaliaikaisesti (heterodyne-menetelmä) tai tarkastella aikalaajennettuja ääninäytteitä (time expansion -toiminto). Useimmat havaitut lepakoiden kaikuluotausäänet nauhoitettiin digitaalisella Roland R-09HR tallentimella.

Lepakoita havainnoitiin lämpiminä (yli + 10 C), poutaisina ja vähätuulisina öinä. Kartoitusta ei tehty sateella tai voimakkaassa tuulella, koska lepakoiden saalistusaktiivisuus on silloin huomattavan vähäistä. Havainnointi aloitettiin noin 30-45 minuutin kuluttua auringonlaskusta valo-olosuhteista riippuen.

Kartoituskierroksia oli kolme: 11.-12.6., 10.-11.7. ja 14.8.2017. Kartoittajana toimi kaikilla kierroksilla Anu Luoto.

Lajit tunnistettiin joko maastossa tai jälkikäteen analysoimalla nauhoitettuja ääniä tietokoneella BatSound® ja Analook - ohjelmistoilla. Aktiivihavainnoinnissa nopeasti ohilentävästä lepakosta ei aina saada kunnollista ääninäytettä. Tällaisissa tapauksissa havainto on määritetty lepakkolajiksi. Viiksisiippaa ja isoviiksisiippaa ei voida luotettavasti erottaa toisistaan äänen perusteella, joten ne on esitelty lajiparina viiksisiipat. Myotis-lajien (Suomessa lähinnä vesisiippa, viiksisiipat ja ripsisiippa) kaikuluotausäänet muistuttavat hyvin paljon toisiaan eikä lajeja voida aina erottaa luotettavasti ilman pyydystämistä. Tähän kartoitukseen ei sisällynyt pyydystyksiä. Aktiivihavainnoinnissa lepakot pyrittiin myös näkemään, mutta etenkin loppukesän pimeinä öinä tämä oli varsin vaikeaa.

Alueella käytettiin myös passiividetektoreita, jotka olivat maastossa aktiivikartoituksen ajan. Passiividetektoreina käytettiin Anabat Express laitteita. Laite tallentaa äänet muistikortille, josta ne voidaan siirtää tietokoneelle. Tallennetut tiedostot analysoitiin Analook -ohjelmistolla. Aineiston analysoinnissa käytettiin apuna Suomen lepakotieteilinen yhdistys ry:n koordinoimaa Lepakoiden muutonseurantaan (LEMU-hanke) kehitettyä skanneria ja suodattimia, joiden avulla voidaan käsitellä isoja aineistoja. Passiividetektori sijoitettiin jokaisella käynnillä hieman eri paikkaan selvitysalueelle. Laitteiden sijainnit selviävät kuvasta 10.

Rauhallisella vauhdilla tehdyllä laskennalla, yhdistettynä hyviltä vaikuttavien saalistusalueiden tarkempaan havainnointiin sekä passiividetektoriin kertyvään tietoon, saadaan varsin kattava kuva alueen lepakkolajistosta ja lepakoiden aktiivisuudesta alueella.

Kartoitusalueella kiinnitettiin huomiota myös mahdollisiin päiväpiilopaikkoihin (kolo-puut, piilopaikoiksi soveltuvat rakennukset) sekä talvehtimispiiloiksi sopiviin paikkoihin (lähinnä kellarit tai muut maanalaiset rakenteet) mahdollisia myöhempiä tutkimuksia varten.

Lepakkoalueiden arvottaminen

Suomen Lepakkotieteellinen yhdistys on antanut lepakkoalueille seuraavat luokat (SLTY 2012):

Luokka I: Lisääntymis- tai levähdyspaikka

Ehdottomasti säilytettävä, hävittäminen tai heikentäminen luonnonsuojelulaissa kielletty

- Hävittämiselle tai heikentämiselle on haettava lupa ELY-keskukselta.
- Jos poikkeuslupa myönnetään, tulee lepakoille aiheutuvaa haittaa pienentää esimerkiksi asentamalla korvaavia päiväpiilopaikkoja, kuten pönttöjä. Lieventämistoimia on kuvattu esimerkiksi julkaisussa Bat workers manual (Mitchell-Jones 2004).
- Suunnittelussa kannattaa ottaa huomioon suojeltuun kohteeseen liittyvät lepakoiden käyttämät kulkureitit ja ruokailualueet.

Luokka II: Tärkeä ruokailualue tai siirtymäreitti

Alueen arvo lepakoille huomioitava maankäytössä (EUROBATS). Vahva suositus, jolla ei kuitenkaan ole suoraan luonnonsuojelulain suojaa.

- Tärkeä saalistusalue voi olla sellainen, jolla saalistaa monta lajia ja/tai alueella saalistaa merkittävä määrä yksilöitä.
- Aluetta käyttävä laji on harvinainen tai harvalukuinen.
- Alue on todettu tai todennäköinen siirtymäreitti päiväpiilon ja saalistusalueen välillä.
- Jos siirtymäreitti katkaistaan, tulisi toteuttaa korvaava reitti.
- Huomioidaan alueen lähellä sijaitsevat lisääntymis- ja levähdyspaikat

Luokka III: Muu lepakoiden käyttämä alue

Maankäytössä on mahdollisuuksien mukaan huomioitava alueen arvo lepakoille.

- Alue on lepakoiden käyttämä, mutta laji ja/tai yksilömäärä on pienehkö.
- Ei mainittu luonnonsuojelulaissa
- Ei suosituksia EUROBATS – sopimuksessa

Kaikki Suomessa tavattavat lepakkolajit ovat EU:n luontodirektiivin IV-liitteen lajeja. Luontodirektiivin lajien suojelu toteutetaan luonnonsuojelulain 49 §:n määräyksellä, jonka mukaan näiden lajien lisääntymis- ja levähdyspaikat ovat tiukasti suojeltuja. Tunnetuin esimerkki IV-liitteen lajista on liito-orava. Lepakkolajeista uhanalaisiksi on arvioitu ripsisiippa (EN, erittäin uhanalainen) ja pikkulepakko (VU, vaarantunut) (Rassi ym. 2010, Liukko ym. 2016).

Havaintojen tulkinta

Kartoilla esitetään rajattujen, lepakoille tärkeiden alueiden lisäksi myös eri lajien havaintopisteet. On huomattava, että kyseessä on yksittäinen havainto lentävästä lepakosta ja havaintopiste kuvastaa kartoittajan sijaintia havaintohetkellä. Havainnot eivät ole yksilömääriä, eikä havaintomäärän perustella voi tehdä päätelmiä kartoitusalueella

esiintyvien lepakoiden yksilömääristä. Havainnot kertovat kuitenkin lepakoiden aktiivisuudesta alueella. Saalistusalueiden ja muiden lepakoille tärkeiden alueiden rajauksissa on huomioitu tehtyjen havaintojen lisäksi lepakoille soveltuvan elinympäristön laajuus. Lentävinä nisäkkäinä lepakot liikkuvat varsin laajasti, eivätkä pistemäiset havaintopaikat anna täydellistä kuvaa lepakoiden liikkumisalueesta, eikä niistä voida lintukartoituksen tapaan tulkita revierejä.

4.4 Liito-oravan kartoitus

Kartoitus maastossa

Liito-oravan esiintyminen todetaan ulostepapanoiden perusteella. Maastossa etsitään papanoita liito-oravien suosimien suurten puiden, yleensä kuusten ja haapojen juurilta. Maastotyö tehdään papanoiden löytämisen kannalta parhaiten soveltuvaan aikaan kevällä.

Papanoiden esiintymisestä ei aina voida päätellä, että jokainen metsäinen alue, josta löytyy liito-oravan yksittäisiä papanoita, olisi liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikka. Perusteena tähän on se, että liito-oravat, varsinkin koiraat, liikkuvat elinpiirinsä eri osissa laajalla alueella. Liito-orava käyttää elinpiirinsä osia vaihtelevasti eri vuoden aikoina ja vuosina.

Maastokartoitukseen käytettiin yksi maastopäivää 12.5.2017. Kartoitusajankohta oli hyvä, sillä vähälumisen talven jäljiltä maastossa ei ollut lunta ja papanat olivat kartoitusaikana puiden juurilla selvästi näkyvillä. Koko alkuvuosi oli melko sateinen, mikä on voinut vaikuttaa papanoiden säilymiseen ja sitä myötä myös niiden löytymiseen. Siellä missä papanoita oli, ne oli helppo havaita. Kartoitus tehtiin jalan GPS-paikanninta hyödyntäen. Maastotyön teki FM Anu Luoto.

Papanoita etsittiin suurimpien kuusten ja haapojen tyviltä. Lisäksi pyrittiin löytämään kolopuita. Kolopuiden havaitseminen ei aina ole aivan yksinkertaista, koska kartoittaja keskittyy enimmäkseen tarkkailemaan puiden tyviä. Koloja kiikaroitiin etenkin kääpien vaivaamista haavoista sekä puista, joiden alla näkyi tikan työstämiä lastuja. Lisäksi haavoilta, joiden tyviltä löydettiin papanoita, etsittiin myös mahdollista koloa. Papanapuut, arvio papanoiden määrästä ja kolopuiden sijainnit tallennettiin GPS-paikantimeen. Laitteen osoittama sijainti voi metsäisessä ympäristössä heittää $\pm 2 - 10$ m.

Maastokarttana käytettiin Espoon kantakarttaa mittakaavassa 1:2 000. Kohteiden rajaamisessa käytettiin apuna GPS-paikanninta, jolta siirrettiin tiedot paikkatieto-ohjelmaan.

Liito-oravakohteiden arvottamisen perusteet

Kohteet arvotettiin tehtyjen havaintojen ja ulkoisten piirteiden perusteella kolmeen luokkaan:

- 1) Ydinalue. Alue, jolta löydettiin liito-oravan ulostepapanoita ja joka puuston sekä muiden ominaisuuksien osalta soveltuu liito-oravalle ja on sen elinpiirillä erittäin tärkeä elinympäristön osa. Ydinalueelta löytyy pesäpuu tai viitteitä pesäpuusta, esim. runsaasti papanoita. Ydinalueella sijaitsee liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikka, joka on tiukasti suojeltu. Espoossa ydinalueen rajauksen ohjeellinen pinta-ala on noin yksi hehtaari.

- 2) Alue. Rajausta on puuston ja muiden ominaisuuksien perusteella liito-oravan käytössä ja osa sen elinpiiriä, mutta sillä ei ole kaikkia liito-oravan ydinalueelle tarvitsemia elementtejä. Kohteelta on löytynyt vähäisiä määriä liito-oravan papanoita. Kohteelle voi asettua liito-orava vahvemmin myös kartoituksen jälkeen tai lähivuosina.
- 3) Soveltuva. Metsä on laadultaan liito-oravalle soveltuva, mutta se on kartoitushetkellä asumaton. Luokka sisältää laadultaan monenlaisia metsiköitä, asumattomasta ydinalueesta ruokailualueeseen. Siihen kuuluu esimerkiksi liito-oravan ruokailualueeksi soveltuva lehtipuuvaltainen metsikkö tai nuorehko tasaikäinen kuusikko. Soveltuvia metsiköitä liito-orava voi käyttää myös liikkumiseen. Soveltuvalta alueelta ei ole tehty havaintoja liito-oravasta.

4.5 Kohteiden arvottamisen perusteet

Luonnonsuojelullisesti arvokkaiden kohteiden valintaperusteina ovat seuraavat tekijät:

- luonnonsuojelulain suojeltu luontotyyppi (LsL 29 §/LsA 10§)
- erityisesti suojeltavan lajin esiintymä (LsL 47 §/LsA 23 §)
- luontodirektiivin liitteen IV(a) lajin esiintymä (LsL 49 §/LsA 24 §)
- metsälain erityisen tärkeä elinympäristö (MeL 10 §/MeA 7 & 8 §)
- vesilaissa mainittu luontotyyppi (VesL 2. luku 11 §)
- arvokas vesialue tai virtavesi
- perinnemaiseman luontotyyppi
- geologisesti arvokas muodostuma
- uhanalaisen ja silmälläpidettävän lajin esiintymä (Rassi ym. 2010, Liukko ym. 2016)
- uhanalainen luontotyyppi (Raunio ym. 2008)
- muu luonnonsuojelullisesti arvokas kohde, kuten vanha tai runsaasti laho-puuta sisältävä metsä, mahdollinen METSO-ohjelman kohde
- LAKU-kriteerit täyttävä kohde (Uudenmaan liitto 2012)
- Espoon ympäristökeskuksen luonnon monimuotoisuuden suojelutyön perusteet ja priorisointi (LUMO)

4.6 Käytetyt lyhenteet

Raportissa on käytetty seuraavia lyhenteitä:

LsL	luonnonsuojelulaki
LsA	luonnonsuojeluasetus
MeL	metsälaki
MeA	metsäasetus
VesL	vesilaki
EU-D1	lintudirektiivi
CR	äärimmäisen uhanalainen
EN	erittäin uhanalainen
VU	vaarantunut
NT	silmälläpidettävä
SV	Suomen vastuulaji
METSO	Etelä-Suomen metsien monimuotoisuusohjelma
LAKU	luonnonympäristöjen arvottamisen kriteeristö Uudellamaalla

5 Elinympäristöt ja kasvillisuus

Alla kuvaillaan selvitysalueen elinympäristöjä, jotka on rajattu ja numeroitu kuvassa 5.

5.1 Niityt ja kalliokedot

Erilaiset niittyalueet ovat Itärannan selvitysalueen pinta-alaltaan laajin luontotyyppi. Tämä johtuu siitä, että Otsolahden pohjukassa on laaja merenrantaniitty. Myös avokallioille muodostuneita ketolaikkuja on useita.

Kuviot 6-10 ovat pieniä avokallioiden ympärille muodostuneita ketoja. Niillä kasvaa runsaasti kukkivia kuivuutta kestäviä kasveja, joista erityisen runsas on keltakukkainen siperianmaksaruoho, joka on alkuperältään viljelyperäinen. Kasvillisuus on muutenkin pitkälti viljelyperäistä, sillä kedot ovat aivan kerrostalojen piha-alueilla tai niiden tuntumassa. Luonnonvaraisia kallioketojen lajeja ovat mm. mäkitervakko, haisukurjenpolvi, keto-orvokki, isomaksaruoho ja ruotsinpitkäpalko. Keväällä avoimilla kalloilla kukkii kevätksnimö.

Kuvio 10 poikkeaa muista kuvioista, sillä se on varjoisampi ja rehevämpi. Valtalajina kasvaa maitohorsmaa, vadelmaa sekä pihlajan taimia. Reuna-alueella on pieni kasvusto isokokoista ukkomansikkaa, joka on yleensä vanhemman puutarhakulttuurin viljelyjäännös.

Kuva 2 Keltakukkainen siperianmaksaruoho on valtalaji monella Itärannan kalliolla.

Kuviolla 15 on heinävaltaista niittymäistä kasvillisuutta kookkaiden mäntyjen alla. Pysäköintialueen puoleinen rinne on paahteinen ja sen lajistoon kuuluvat keltakukkainen huopakeltano, tervakukka sekä rohtotädyke.

Laajin kalliokasvillisuuskuvio on **numero 17** Harjuviidassa. Kallion kasvillisuus on sekoitus luonnonvaraista lajistoa sekä puutarhalajistoa. Erityisesti etelärinteellä on run-

saasti ruohovartisia kukkakasveja. Puutarhalajistoa edustavat sormustinkukka, tarhatyräkki, mongolianmaksaruoho, ruskolilja sekä siperiankurjenmiekka. Puuvartisista viljelykasveista kallioalueella esiintyy mm. tuoksuköynnöskuusama kallion länsireunalla, kurtturuusu, juhannusruusu sekä vaaleanpunakukkainen ruusu, joka on joko koirantai orjanruusu. Luonnonvaraista lajistoa edustavat mm. mäkitervakko, huopakeltano, haisukurjenpolvi, suolaheinät, kultapiisku, metsälauha, keto-orvokki, kalliokielo, kallioimarre ja siankärsämö. Katajan lisäksi kallion koloissa kasvaa pensaista terttuselja sekä tuomipihlaja. Puusto on kallioalueella harvaa ja mäntyvaltaista. Muutamia kelomäntyjä on vielä pystyssä. Rinteillä puusto on lehtipuuvaltaista.

Kuva 3 Kuvion 17 etelärinteellä kukkii keskikesällä mm. vaaleanpunainen mäkitervakko.

Kuvio 19 on puuston ympäröimä pohjoiseen laskeutuva kalliorinne. Kalliolla kasvaa mm. kivikkoalvejuuri, ahomansikka, suolaheinä ja isomaksaruoho. Etenkin alarinteet ovat varsin heinittyneitä ja pihlajantaimia kasvaa runsaasti, kuten rehevöityneessä taa-jamaluonnossa yleensä.

Kuvio 20 on myös pieni avoin kallioketo, jossa valtalajina runsaasti kukkiva mäkitervakko. Maksaruohoista havaittiin useita maksaruoholajeja: siperianmaksaruoho, isomaksaruoho ja punamaksaruoho.

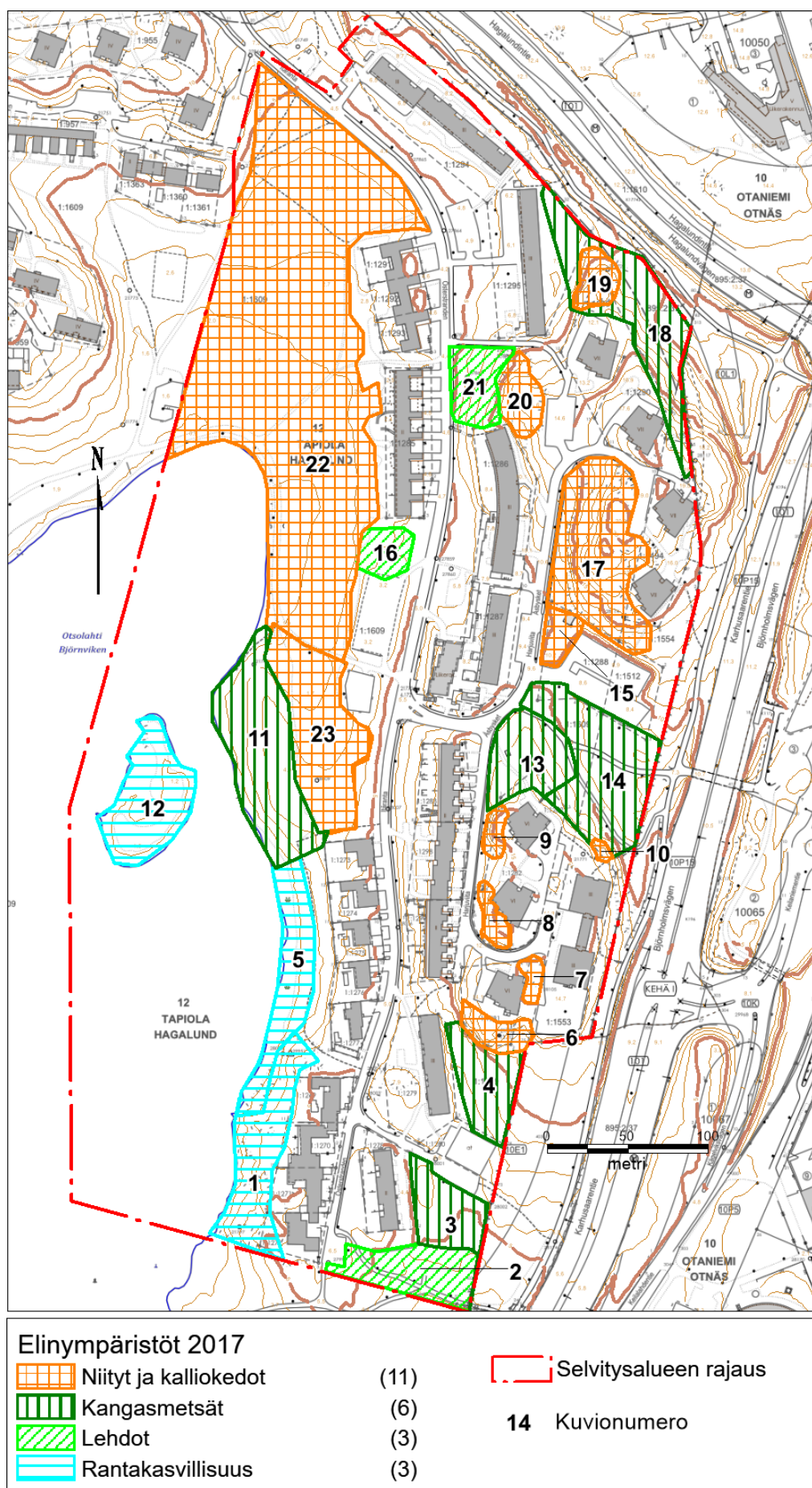
Kuviot 22 ja 23 ovat Otsolahden pohjukan matalaa merenrantaniittyä. Valkoposkihanhet laiduntavat kuvion 22 niityllä, ja pitävät kasvillisuuden matalana. Etenkin niityllä 22 on melko runsas niittykasvilajisto, jossa kasvaa heinien lisäksi myös leveälehtisiä ruohoja. Edustavampaan niittykasvillisuuteen kuuluvat mm. niittyhumala, rohtotädyke, rantamatar, ketohanhikki, heinätähtimö, siankärsämö, keto-orvokki ja harakankello. Niitty 23 on kapea ja puuston ympäröimä. Hanhet eivät suosi suojaistaa niittyä, koska karttavat reunoilta lähestyviä petoja.

Kuva 4 Kuvassa näkyy Otsolahden rantaniityn tilanne vuosina 1950 (vas.) ja 1969 (oik.) otetuissa ilmakuvissa. Kuvakaappaus Espoon kaupungin karttapalvelusta

Kuvioiden 22 alue on ollut suurelta osin vielä vuonna 1950 veden peittämää tai vesijättömaata (kuva 4). Vesijätön reunassa on kasvanut pensas- ja puustovyöhyke ja sen yläpuolella on ollut ojitettuja peltöjä. Kaksikymmentä vuotta myöhemmin lahdenpohjukka on muodoltaan samanlainen ja alueella kulkevat samat kävelyväylät kuin nykyisin. Ilmakuvista ei kuitenkaan selviä miten niittyä on hoidettu tämän jälkeen – onko se ollut hoidettua tasaista nurmikkoa. 2000-luvun ilmakuvissa voidaan nähdä niittyalueella vaihtelua kasvillisuudessa, esim. vuoden 2011 tarkasta ilmakuvasta voidaan erottaa kukkivat ketohanhikki -laikut.

Otsolahden rantaniitty muistuttaa lajistoltaan äärimmäisen uhanalaista luontotyyppiä ”matalakasvuiset vihvilä-, heinä- ja saramerenrantaniitty”. Otsolahden merenrantaniittyä ei kuitenkaan voida pitää luonnontilaisena, koska sitä on todennäköisesti aikoinaan muokattu ja mahdollisesti myös hoidettu intensiivisesti. Merenrantaniitty niitetään ilmeisesti vasta heinäkuun puolessa välissä, mikä on ruohovartisen lajiston kannalta hyväksi.

Kuva 5 Itärannan elinympäristöt esitetään tyyppeihin luokiteltuna ja numeroituna. Rakennettuja alueita ei ole kartoitettu kasvillisuuden osalta

Kuva 6 Valkoposkihanhet laiduntavat kuvion 22 merenrantaniityllä ja pitävät sen kasvillisuuden monipuolisena.

5.2 Kangasmetsät

Itärannan kangasmetsät ovat tuoretta tai lehtomaista kangasta ja puustoltaan kuusivaltaisista, mutta kuitenkin sekapuustoisia.

Kuvio 3:n eteläreunassa on mustikkatyypin tuoretta kangasta. Vaihtelevan kokoinen kuusi on metsikön valtapuuna, mutta kuusten joukossa kasvaa joitakin mäntyjä, koivuja sekä haapoja. Aluspuuna on erityisesti pihlajaa. Kenttäkerros muodostuu mustikan varvuista, mutta lisäksi esiintyy myös metsäkastikkaa ja jonkin verran sananjalkaa. Kuviolla 4 on enemmän ruohovartistia lajistoa kuin varpuja mm. käenkaali on yleinen. Metsikkö on lehtomaista kangasta. Puusto edelleen sekametsää, jossa kuusi on kuitenkin valtalajina.

Kuvio 11 sijoittuu Otsolahden ranta-alueelle. Sen puusto on kuusivaltaista, mutta joukossa kasvaa myös vanhoja mäntyä sekä lehtipuita. Aluspuustossa pihlaja on runsas. Metsätyyppi on pääosin lehtomainen kangas, jossa ruohovartistiset lajit ovat yleisiä. Runsaista ruohovartistista ovat käenkaali, oravanmarja, jänönsalaatti ja heinistä metsäkastikka. Aluskasvillisuus on paikoin laikuittaista.

Kuvio 13 on edelleen kuusivaltaista sekametsää, jossa metsätyyppi vaihtelee tuoreesta kankaasta lehtomaiseen kankaaseen. Länsiosassa on kuivempaa ja puustossa on enemmän myös mäntyä. Itäosa on kosteampaa ja pienessä painanteessa ulkoiluteiden välissä kasvaa myös suursaniaisia, kuten metsäälvejuurta. Kuusten lisäksi kuviolla kasvaa haapaa, pihlajaa sekä vaahteraa. Puusto on kerroksellista.

Kuviolla 18 kasvaa pohjoispuolisella rinteellä useita kookkaita kuusia sekä näiden joukossa myös haapaa sekä mäntyä. Rinne on kivikkoisen ja metsikön kasvillisuudessa näkyy kulttuurivaikutus. Aluspuuna kasvaa pihlajaa ja vaahteraa. Pensaskerroksessa

terttuselja on paikoin hyvin runsas. Metsätyyppi on lehtomaista kangasta, jota ilmentävät käenkaali, oravanmarja, metsäkastikka, metsämansikka ja metsätähti. Mustikan ja puolukan varpuja esiintyy niukasti.

5.3 Lehdot

Lehdoiksi luokiteltuja kuvioita on selvitysalueella vain vähän. **Kuvion 2** lehto kuuluu selvitysalueen eteläpuolella sijaitsevaan laajempaan lehtoalueeseen. Kuvion puusto on kookasta ja sillä kasvaa erityisen kookkaita kuusia sekä järeitä haapoja. Elokuussa 2017 riehunut Kiira-myrsky on kaatanut kuviolta tai sen reunasta muutamia haapoja. Aluspuuna kasvaa vaahteraa, pihlajaa ja tuomea. Pensaskerroksessa esiintyy vadelmaa ja lehtopensasisiin kuuluvaa taikinamarjaa. Lehtotyyppi on keskiravinteinen tuore lehto (OMaT), jonka tyyppilajeina kuviolla kasvavat käenkaali ja oravanmarja. Paikoin hii-renporras muodostaa tiivistä kasvustoa. Keväällä valkovuokko kukki lehdossa runsaana. Kuvio kuuluu tuoreisiin keskiravinteisiin lehtoihin, jotka on arvioitu vaarantuneiksi luontotyypeiksi. Lehdon luonnontila on kuitenkin jossain määrin muuttunut, joten sitä on vaikea luokitella uhanalaiseksi luontotyyppiä.

Kuviolla 16 kasvaa pieni tervaleppämetsikkö, jonka puut ovat keskikokoisia. Tervaleppien alla kasvaa tuomea. Ruohovartiseen lajistoon kuuluvat vuohenputki, maitohorsma, nokkonen, kyläkellukka ja valkovuokko. Lehtotyyppi on lähinnä vuohenputkityyppiä (AegT), joskin ihmistoiminnan vaikutuksesta muuttunutta. Lehtotyyppi on tuore runsasravinteinen lehto, jotka on arvioitu äärimmäisen uhanalaisiksi luontotyypeiksi.

Kuviolla 21 on pieni kasvillisuudeltaan poikkeava lehtometsikkö. Aluskasvillisuudessa kasvaa runsaasti nuokkuhelmikkää ja sen joukossa runsaana käenkaalia ja oravanmarjaa, jotka viittaavat kuivaan tai tuoreeseen lehtoon. Lisäksi esiintyy kieloa, sinivuokkoa, jänönsalaattia, metsämitikkaa, metsäkurjenpolvea, sudenmarjaa, lehtonurmikkaa sekä kyläkellukkaa. Ylispuuna kasvaa harvakseltaan mäntyä ja koivua ja aluspuuna pihlajaa sekä vaahteraa. Kuvio on yleisilmeeltään valoisa, mikä osaltaan selittää ruohovartisen lajien runsasta määrää. Rinnekuviolla on myös kivisyyttä, mikä myös vaikuttaa lajistoon. Kasvilajiston perusteella metsätyyppi on lähinnä kuivaa nuokkuhelmikkä-linnunhernetyypin lehtoa (MeLaT). Joitakin kuivan lehdon tyyppilajeja, kuten hernekasvit kuitenkin puuttuvat. Kuivat lehdot on arvioitu uhanalaisuusluokituksessa erittäin uhanalaisiksi luontotyypeiksi.

Kuva 7 Kuvion 16 pienen metsikön lajirikas kasvillisuus muistuttaa kuivan lehdon lajistoa.

5.4 Ranta-alue

Rantakasvillisuuskuviot on rajattu lähinnä kuvioden sijainnin perustella. Niiden kasvillisuus on kuitenkin tyypillistä ranta-alueille vaikka ne eivät ole keskenään yhteneväisiä.

Kuviolla 1 on kalliorantaa. Avokalliot vuorottelevat pieneten puustoisten saarekkeiden kanssa. Näissä kasvaa järeitä, vanhoja mäntyjä. Pensaskerroksessa esiintyy pihlajaa ja katajaa. Kallioiden välisissä painanteissa aluskasvillisuus on metsälauhavaltaista, myös kanervaa esiintyy. Siellä täällä kasvaa myös puutarhalajeja kuten siperiankurjenmiekkää ja vuorenkilpeä. Rantavyöhyke tällä kuviolla on pääosin avoin eikä järviruokoa esiinny kuin pieninä kasvustoina.

Kuviolla 5 kasvaa rivistö suurikokoisia tervaleppiä ja niiden alla kasvaa rehevää ruohovartista kasvillisuutta mm. mesiangervoa, maitohorsmaa, koiran- ja vuohenputkea, ranta-alpia sekä puutarhalajeista mm. auringontähteä. Rantavyöhykkeessä kasvaa myös kurtturuusua. Tämän kuvion kohdalla vesirajassa kasvaa järviruokoa noin 10-15 metrin levyisenä vyöhykkeenä.

Kuvio 12 on pieni saari Otsolahden itäosassa alle 50 metriä selvitysalueen mannerrannasta. Saaren kasvillisuutta tarkasteltiin mantereen puolelta. Saaren puusto on lehtipuuvaltaista ja koivu on yleisin puulaji. Nuorten koivujen joukossa kasvaa muutamia nuoria mäntyjä sekä yksittäinen kuusi. Puuston alla kasvaa runsaasti kurtturuusua, joka on merenrannoille levittäytynyt, haitallinen vieraslaji. Rantavyöhyke on kapea ja heinävaltainen.

6 Linnusto

Itärannan selvitysalueelta löydettiin kesällä 2017 linnustolaskennoissa yhteensä 45 lajia, jotka pesivät tai joiden reviiri sijaitsi suurimmaksi osaksi selvitysalueella. Linnustollisesti Itäranta on sangen monimuotoinen. Lajiston runsauteen vaikuttaa erityisesti meren läheisyys ja sopivan pieni ja rauhallinen rakentamaton saari selvitysalueella.

Vesilintulajeja havaittiin peräti seitsemän, joista kyhmyjoutsen, valkuposkihanhi, tukkasotka, haapana ja sinisorsa yrittivät pesintää saarella. Näiden lisäksi telkkä ja isokoskelopariskunta tavattiin jokaisella käyntikerralla selvitysalueella. Lokkilinnuista alueelta tavattiin pesivinä kala-, ja selkälokki sekä kalatiira. Rantavyöhykkeellä ja saaren rannoilla viihtyivät kahlaajista rantasipi, meriharakka ja pikkutylli. Yksi meriharakkapari pesi myös kerrostalon katolla.

Metsälajisto osoittautui kohtuullisen monipuoliseksi. Kaupunkimetsissä runsaiden punarinnan, peipon, mustarastaan, räkättirastaan, punakylkirastaan ja hippiäisen lisäksi alueen metsälajeihin kuuluivat mm. sepelkyyhky, rautiainen, laulurastas, herne- ja lehtokerttu, pajulintu, harmaasieppo ja vihervarpunen. Kolopesijöistä sini- ja talitiainen sekä kirjosiieppo olivat runsaita, ja kuusitiainenkin piti reviiriä alueella. Laskennoissa havaittiin myös useita elinympäristönsä suhteen vaateliaampia lajeja, jotka on esitetty luvussa 7.1.

Kulttuuriympäristöjen ja ihmisasutusten liepeillä viihtyvistä lajeista västäräkki, kivitasku, pensaskerttu, harakka, varis, pikkuvarpunen, tikli, viherpeippo ja varpunen kuuluivat kaikki Itärannan pesimälajistoon.

Kaikki alueella tavatut pesimälajit on esitetty liitteessä 2.

Kuva 8 Selvitysalueen edustalla Otsolahdessa sijaitseva saari on tärkeä monille vesilinnuille. Saari on kuvassa keskellä ja sen takaa hämöttää Hagalundin vesitorni. Kuva on otettu kuviolta 1 luoteeseen.

6.1 Metsäympäristön ilmentäjät

Metsäympäristöjä on usein vaikea arvottaa lintutiheyden, pelkän lajimäärän tai harvalukuisten lajien esiintymisen perusteella. Suuremmat metsäalueet sisältävät monipuolisempia pienympäristöjä ja siten monipuolisempaa lajistoa. Tähän tarkasteluun on yleensä valittu 12 lajia, joista jokaisella lajilla on hieman erilaiset vaatimukset elinympäristönsä suhteen. Mitä useampi näistä metsälajeista esiintyy samalla metsäalueella, sitä monipuolisempaa kyseistä metsäaluetta voidaan lintujen elinympäristönä pitää. Kyseisten lajien avulla voidaan myös arvioida alueen metsäympäristön hoito- tai hyödyn-tämisastetta ja osittaista luonnontilaa sekä monimuotoisuutta. Tarkasteltujen lajien esiintyminen kertoo kyseisen kohteen elinympäristöstä ja vallitsevasta kasvillisuudesta.

Metsäympäristön ilmentäjälajeista tavattiin selvitysalueelta lähinnä varttuneempien lehtipuuvaltaisten metsien ja lehtojen suosijoita. Lähes kaikki havaituista ilmentäjälajien reviereistä sijaitsivat selvitysalueen eteläreunassa tai lehdossa selvitysalueen eteläpuolella. Metsäilmentäjät on esitetty kuvassa 9.

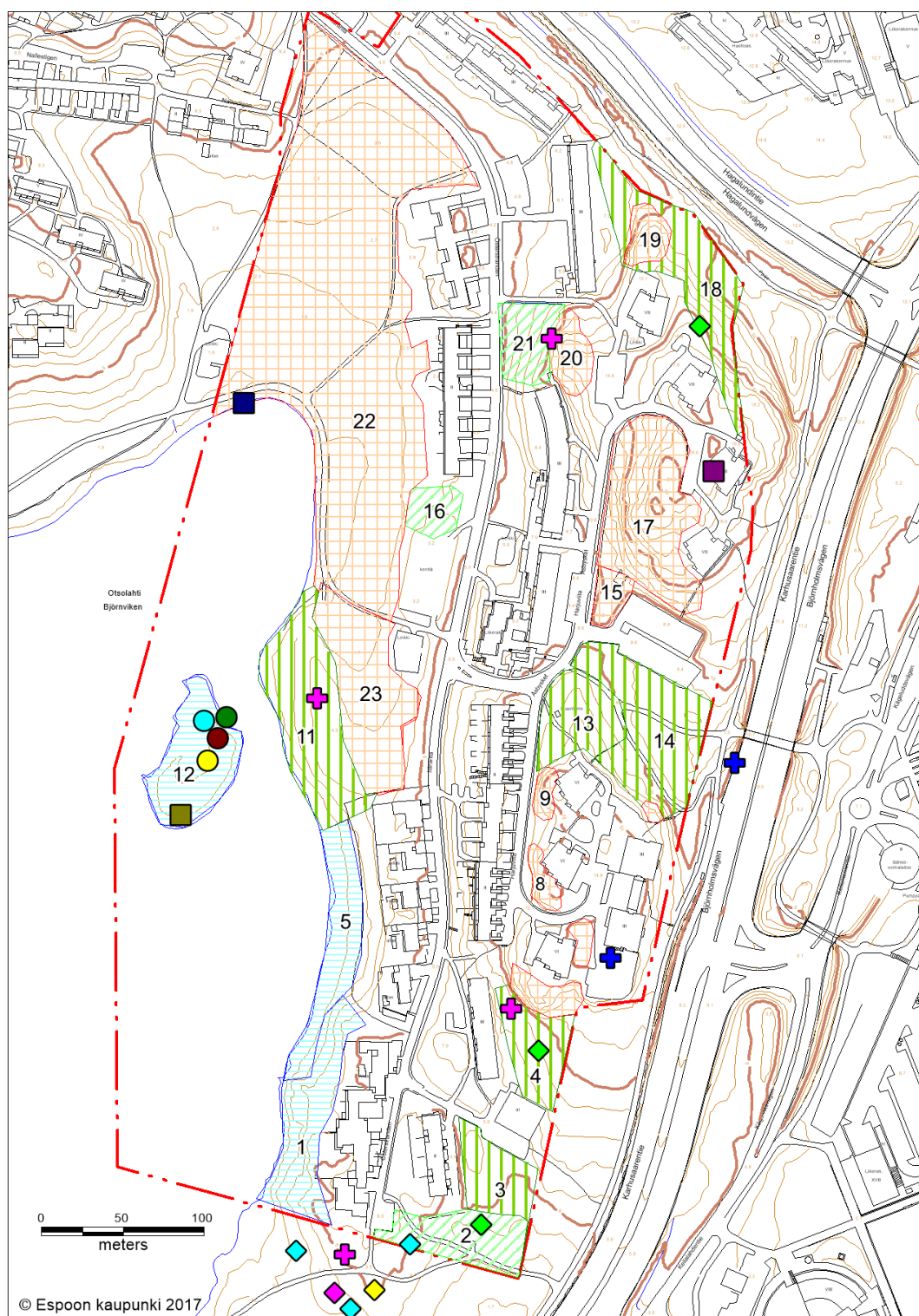
Sirittäjä suosii valoisia vanhempia ja reheviä lehtipuuvaltaisia sekametsiä, mutta laji esiintyy runsaana myös rehevissä vanhemmissa havupuuvaltaisemmissa metsissä. Itärannan linnustolaskennoissa havaittu sirittäjä sijaitsi avarassa lehdossa kuviolla 2. Lisäksi heti alueen eteläpuolen lehdossa oli kaksi muuta lajin reviiriä.

Mustapääkerttu on rehevän ja runsaan aluskasvillisuuden peittämän lehdon suosija. Itärannan selvitysalueella mustapääkerttuja tavattiin usealta reviiriltä. Alueen lehdot ja sekametsät ovat ja mustapääkertulle ihanteellista elinympäristöä. Kaikkiaan alueelta tavattiin 3 mustapääkerttureviiriä kuvioilta 2, 4, ja 18.

Kultarinta on aito lehtolaji, joka arvostaa varttuneempia reheviä lehtoja. Lajin tapaa usein myös kartanonpuistojen jalopuumetsistä ja rehevistä tervaleppälehdoista ja -korvista. Kultarinta havaittiin yhdeltä reviiriltä, joka sijaitsi selvitysalueen eteläreunalla suojellussa lehdossa.

Satakieli asuttaa mieluiten tiheitä ja runsaan aluskasvillisuuden peittämiä lehtoja, rehevien lehtojen reunoja ja ikääntynyttä pajukkoa. Satakieli havaittiin yhdeltä reviiriltä, joka sijaitsi selvitysalueen reunalla suojellussa lehdossa.

Metsäympäristön ilmentäjälajeista Itärannan alueelta puuttuivat yleensä suuremmilta metsäalueilta tavattavat lajit töyhtötiainen, hömötiainen, peukaloinen, puukiiپیج, taltti, idänuunilintu ja pikkusieppo. Nämä lajit myös suosivat vanhempaa ja yleensä lahoppuustoisia havupuuvaltaisia metsiä, jotka selvitysalueelta puuttuvat.

Arvokas pesimälinnusto 2017
Uhanalaiset, EU-D1 ja metsäilmentäjät

Selkälökki EN	Valkoposkikhanhi EU-D1
Tukkasotka EN	Kalatiira EU-D1
Haapana VU	Satakieli Metsäilmentäjä
Isokoskelo VU	Mustapääkerttu
Viherpeippo VU	Metsäilmentäjä
Pikkutylli NT	Kultarinta Metsäilmentäjä
Kivitasku NT	Siirtäjä Metsäilmentäjä

Elinympäristöt 2017
kuviot numeroitu

Niityt ja kalliokedot
Kangasmetsät
Lehdot
Rantakasvillisuus

Kuva 9 Itärannan linnuston huomionarvoiset lintulajit ja numeroidut elinympäristöt

6.2 Uhanalaiset ja EU:n lintudirektiivin liitteen I lajit

Uhanalaiseksi luokiteltuja lintulajeja tavattiin selvitysalueelta kaikkiaan seitsemän. Näistä lajeista kaksi on luokiteltu erittäin uhanalaiseksi (EN) ja viisi vaarantuneiksi (VU) viimeaikaisen voimakkaan taantumisen vuoksi. Tässä luvussa esitellyt lajit varpusta ja tervapääskyä lukuun ottamatta esitetään kuvassa 9.

Tukkasotka (EN) on lintuvesien, merenlahtien ja saariston voimakkaasti taantunut pesimälaji. Laji hakeutuu pesimään usein lокkien ja tiirojen yhdyskuntiin. Tukkasotkapari asettui pesimään selvitysalueella sijaitsevaan saareen kalalokkien ja kalatiiraparin suojiin.

Selkälokin (EN) tummaselkäisen nimialalajin maailmankannasta yli puolet pesii Suomessa. Laji on taantunut hurjaa vauhtia ja uhanalaisluokitus on noussut erittäin uhanalaiseksi. Selvitysalueelle oli asettautunut yksi pari selkälokkeja, joka yritti pesintää kerrostalon katolla. Lajin kattopesintöjä tunnetaan Helsingistä runsaasti.

Haapana (VU) kuuluu myös voimakkaasti taantuneisiin pesimälajeihimme. Valtaosa Suomen pesimäkannasta viihtyy sisämaan järvillä ja lintuvesillä. Pääkaupunkiseudulla haapanoita pesii myös sisä- ja välisaariston saarilla ja lintuluodoilla. Yksi pariskunta oli asettautunut pesimään pienelle saarelle.

Isokoskelo (VU) havaittiin yhden pariskunnan voimin ensimmäisessä laskennassa ja myöhemmin havaittiin enää koiras, mikä viittaisi siihen, että naaras olisi ollut hautomassa. Lajin pesäpaikka on voinut sijaita selvitysalueella. Isokoskelo on monen muun vesilinnun tapaan taantunut, vaikka laji on edelleen Suomessa runsaslukuinen pesimälintu.

Tervapääsky (VU) on viimeisen kymmenen vuoden aikana taantunut voimakkaasti Suomessa. Laji esiintyy yleisimmin kaupungeissa ja maataloilla, joissa tervapääskyt pesivät joko rakennuksissa tai pöntöissä. Pieni osa Suomen kannasta pesii luonnonkoiloissa metsäalueilla. Selvitysalueelta tavattiin useita pariskuntia, mutta niiden pesimäpaikasta/rakennuksesta ei saatu varmistusta. Lajia ei esitetä kuvassa 8.

Varpunen (VU) on vähentynyt jyrkästi maatalousympäristössä, mutta viime aikoina myös kaupungeissa. Itärannan selvitysalueella varpusia tavattiin verraten runsaasti, eikä niiden määrää selvitetty tarkasti. Lajia ei esitetä kuvassa 3, koska niitä esiintyi selvitysalueella runsaasti.

Viherpeipon (VU) nopea taantuminen on seurausta trikomonoosiepidemiasta vuosina 2008 – 2009, jolloin kanta lähes puolittui. Viherpeippo on edelleen runsas pesimälintu Suomessa, mutta niiden määrät ovat eteläisessä Suomessa huomattavasti pienempiä kuin ennen vuotta 2008. Selvitysalueelta tavattiin kolme viherpeipporeviiriä. Lisäksi yksi reviiri sijaitsi selvitysalueen eteläpuolella.

Silmälläpidettäviä (NT) taantuneita lajeja havaittiin kaksi: pikkutylli ja kivitasku. Silmälläpidettävät lajit eivät ole uhanalaisia, mutta niiden pesimäkanta on vähentynyt ja ne ovat lähes vaarantuneita.

Pikkutylli (NT) on taantunut Suomessa pitkään ja laji nostettiin vuonna 2015 silmälläpidettäväksi. Paljaita avoimia alueita suosivaa pikkutylliä tavataan pesivänä hiekkaran-

noilla, joutomailla, teollisuusalueilla, rakennustyömailla ja vähäisessä määrin myös pelloilla. Laji tavattiin molemmilla laskentakerroilla rantavyöhykkeellä. Alue soveltuu hyvin lajin pesintään, jota ei kuitenkaan todettu.

Kivitaskun (NT) kanta on kolmen viime vuosikymmenen aikana vähentynyt voimakkaasti. Taantuminen on ollut merkittävintä maatalousympäristössä ja Sisä-Suomessa. Laji viihtyy monenlaisissa avoimissa ympäristöissä. Selvitysalueelta tavattiin yksi pariskunta kerrostalojen pihapiiristä ja toinen pariskunta pesi tietyömaalla selvitysalueen ulkopuolella. Laji on esitetty kuvassa 3.

Lintudirektiivillä ('Bird directive' 79/409/ETY) suojellaan kaikkia EU:n alueella luonnosta esiintyviä lintuja sekä niiden munia, pesiä ja elinympäristöjä. Sen mukaan jäsenvaltioiden on suojeltava, säilytettävä ja kunnostettava riittävästi elinympäristöjä kaikille direktiivin liitteen 1 lintulajeille. Lintudirektiivin liitteen 1 lajeista havaittiin valkoposkihanhi ja kalatiira.

Valkoposkihanhi (EU DI1) on runsastunut Suomessa pesimälintuna ja lajin kanta on nykyään 4000 - 5000 parin luokkaa. Helsingin seudulla pesii noin 1500 paria. Itärannan selvitysalueella sijaitsevalla saarella havaittiin molemmissa laskennoissa valkoposkihanhipari.

Kalatiira (EU D1) on Suomessa sangen runsas pesimälaji sisä- ja välisaaristoissa sekä sisävesillä. Yksi pari oli asettautunut pesimään selvitysalueen saarelle.

7 Lepakot

Itärannasta tehtiin melko runsaasti lepakkohavaintoja ottaen huomioon alueen kaupunkimaisen luonteen. Kaikkiaan havaintoja tehtiin kolmen kuuntelukierroksen aikana 43 kappaletta (taulukko 1, kuva 10). Lähes kaikki havaitut lajit olivat pohjanlepakoita ja vain yksi vesisiippa havaittiin heinäkuun kierroksella lähellä Otsolahden rantaa. Pohjanlepakoita havaittiin melko tasaisesti kartoitusreitillä varrella. Vain laajemmilta avoalueilta ei tehty havaintoja. Kartoituskierrosten aikana pohjanlepakoita nähtiin saalistele-massa etenkin selvitysalueen itäreunalla. Lepakot suosivat erityisesti kehä I rakennus-työmaan ja selvitysalueen rajalla kasvavan puuston muodostamaa reunaa. Näköhavain-toja tehtiin myös Harjuviidan korkeiden kerrostalojen ympäriltä, jossa pohjanlepakot saalistelivat aktiivisesti erityisesti toisella kartoituskäynnillä.

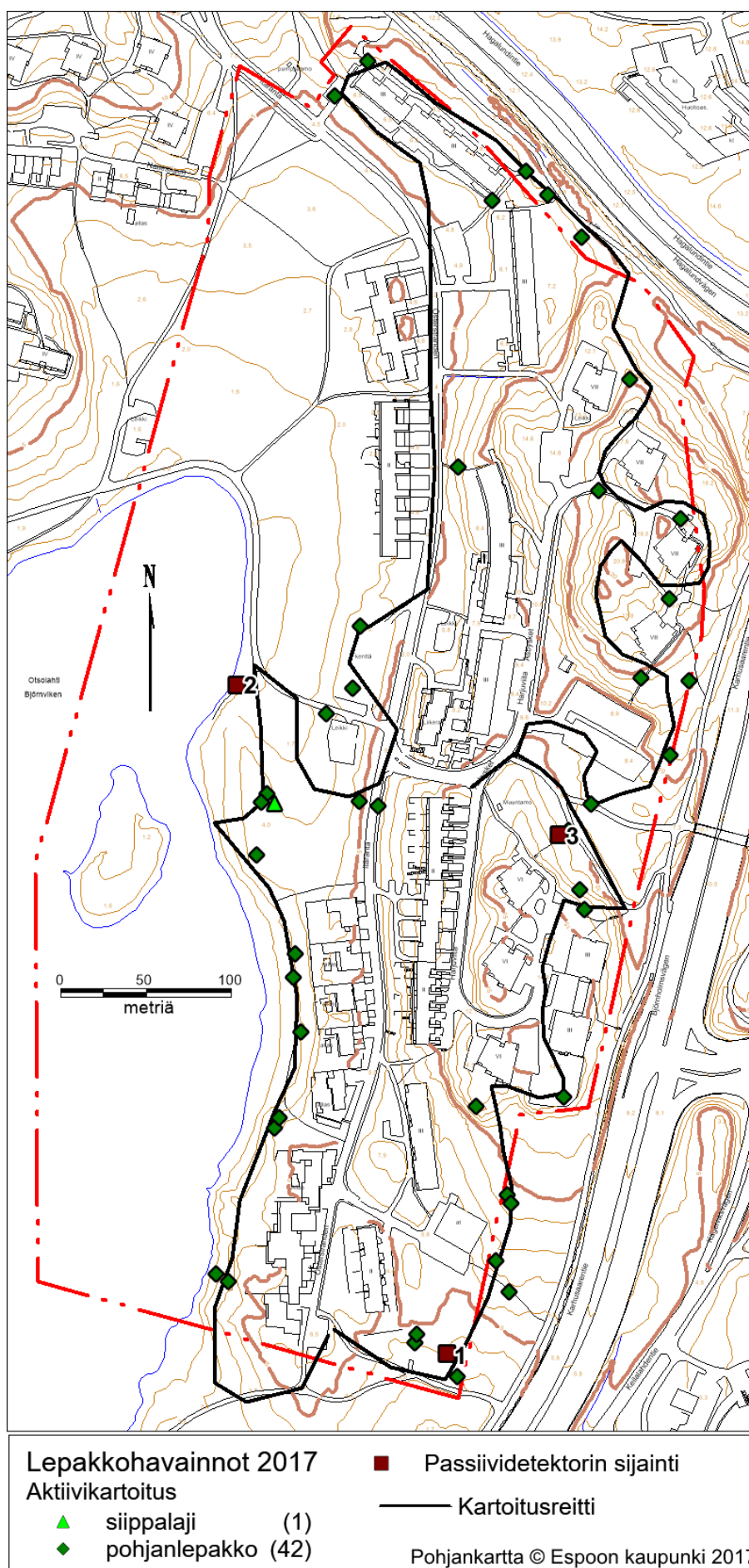
Taulukko 1 Lepakkohavainnot aktiivikartoituksessa vuonna 2017.

Laji	Havainnot			
	11.-12.6.	10.-11.7.	14.8.	yht.
vesisiippa	0	1	0	1
pohjanlepakko	13	14	15	42
yhteensä	13	15	15	43

Passiivihavainnot olivat pitkälti samansuuntaisia kuin aktiivikartoituksen havainnot. Kaikkiaan havaintoja kertyi 87 kappaletta (taulukko 2). Pohjanlepakko oli yleisin laji, josta passiivilaitteeseen tallentui havaintoja. Ensimmäisellä ja viimeisellä kierroksella passiivilaite oli selvitysalueen itäreunalla ja näiltä kerroilta on tallentunut enemmän ha-vaintoja. Heinäkuun kierroksella laite oli lähellä rantaa ajatuksena saada havaintoja sii-poista. Havaintomäärä jäi kuitenkin tuolla kierroksella vähäiseksi, joskin ainoat siippa-havainnot tallentuivat kyseiseen laitteeseen.

Taulukko 2 Lepakkohavainnot passiividetektoreista vuonna 2017.

Laji	Havainnot			
	11.-12.6.	10.-11.7.	14.8.	Yht.
lepakkolaji	2	1	2	5
siippalaji	0	2	0	2
pohjanlepakko	29	5	46	80
Yhteensä	31	8	48	87

Kuva 10 Itärannan lepakkohavainnot kartoitusreitillä sekä passiividetektorien sijainnit.

8 Liito-orava

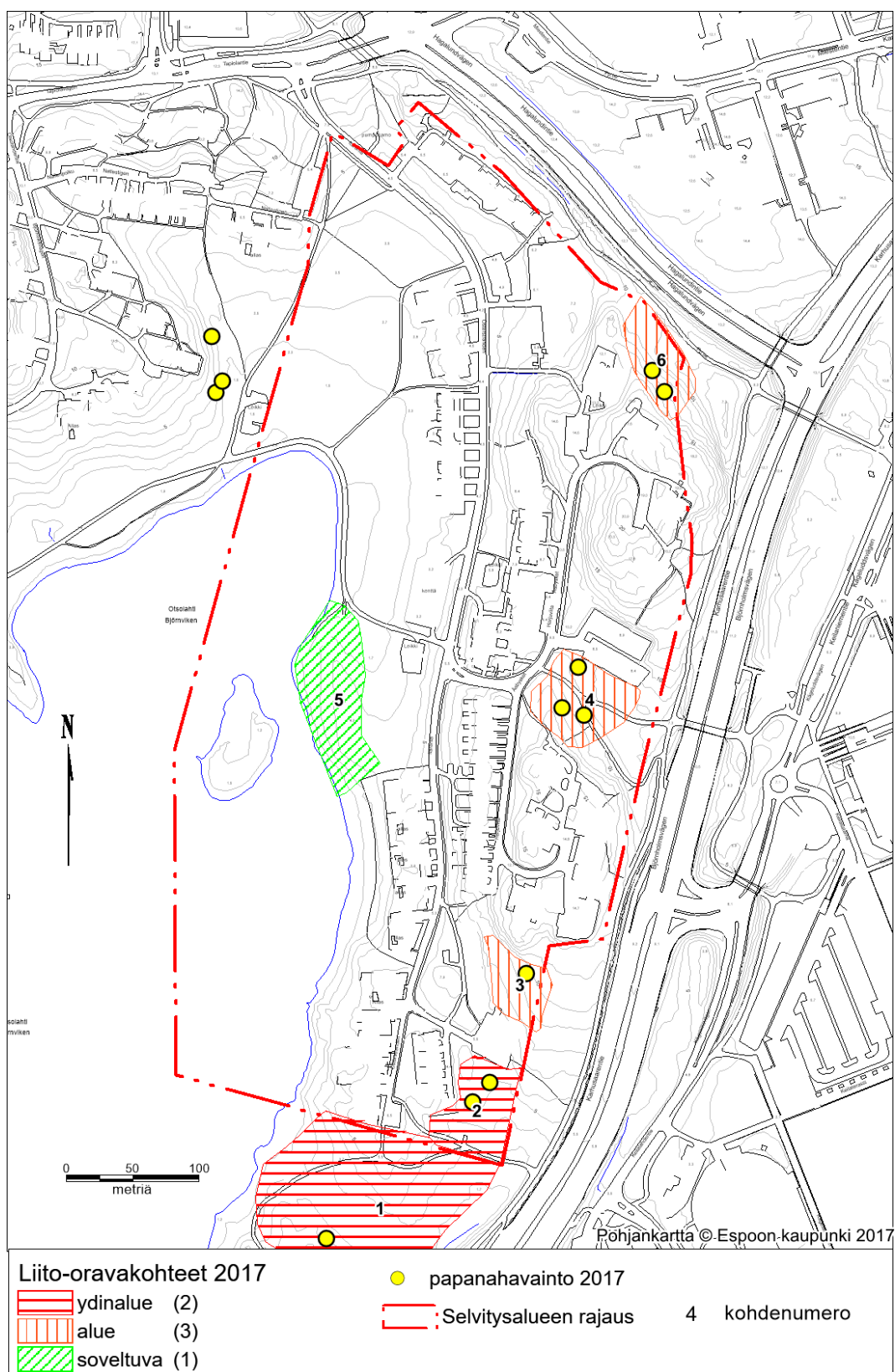
Itärannan selvitysalueelta löydettiin liito-oravan papanoita kaikkiaan kahdeksalta puulta, jotka olivat pääosin suuria kuusia. Lisäksi yksittäinen papanapuu löydettiin selvitysalueen eteläpuolelta Itämetsästä. Selvitysalueen luoteispuolelta Otsolahden asuinalueen reunalta papanoita löytyi kolmelta puulta nopealla vilkaisulla. Havainnot ja rajaukset esitetään kuvassa 11.

Papanahavaintojen sekä elinympäristön laadun perustella on selvitysalueelta rajattu neljä liito-orava kohdetta sekä yksi soveltuva metsikkö. Liito-orava-kohteilta on tehty papanahavaintoja, mutta selkeää pesäpuuta ei ole löydetty eikä papanoita ollut erityisen runsaasti millään puulla, mistä syystä kyseisiä metsiköitä ei ole luokiteltu ydinalueiksi. Kohteiden 2, 3, 4 ja 6 puusto on kuusivaltaista, mutta sekapuuna esiintyy myös koivua ja haapaa.

Kohderajaus 2 on osa Itämetsän (kohde 1) vuonna 2016 rajattua liito-oravan ydinaluetta (Ympäristösuunnittelu Enviro 2016). Itämetsästä (kohde 1) katsottiin nopeasti suurimpien kuusien ja haapojen tyviä, ja muutamia papanoita havaittiin yhdeltä puulta. Liito-orava on tästä päätellen keväällä 2017 oleskellut ydinalueella. Itämetsän puusto on säilynyt ennallaan vuodesta 2016, joskin elokuun Kiira-myrsky katkoi joitakin reuna-alueen puita. Kohderajauksella 2, puusto on sekametsää, jossa on kerroksellisuutta. Suuret kuuset tekevät kohteesta suotuisan liito-oravalle, ja papanoita löydettiin kahden puun alta (2 ja 15 papanaa). Näiden kohteiden arvotus on pidetty ennallaan vuoden 2016 lausunnon rajauksen perustella.

Kohderajaukset 3 ja 4 ovat pääosin puhtaita kuusikoita, yksittäiset haavat ovat vielä nuoria eikä niissä todennäköisesti ole vielä koloja. Puusto on kerroksellista, mikä on liito-oravalle suotuisaa. Pohjoisen kuvio 6 on rinnekuusikko, jossa on järeitä puita sekä myös muutamia vanhempia haapoja. Nämä kohteet (3, 4, 6) ovat liito-oravan elinpiiriin kuuluvia alueita, joita liito-orava on käyttänyt kevään 2017 aikana.

Kohde 5 on luokiteltu liito-oravalle soveltuvaksi. Sen puusto on hiukan nuorempaa kuin itäreunan metsiköissä, mutta sekapuusto soveltuisi hyvin liito-oravalle. Metsikkö voi toimia liito-oravalle elinpiirin osana tai ruokailualueena, ja puuston kehittyessä myös ydinalueena. Metsikkö on kuitenkin hieman erillään muista liito-oravakohteista, mikä vaikuttaa alentavasti sen arvoon ja merkitykseen liito-oravan kannalta. Sieltä ei myöskään löydetty liito-oravan papanoita.

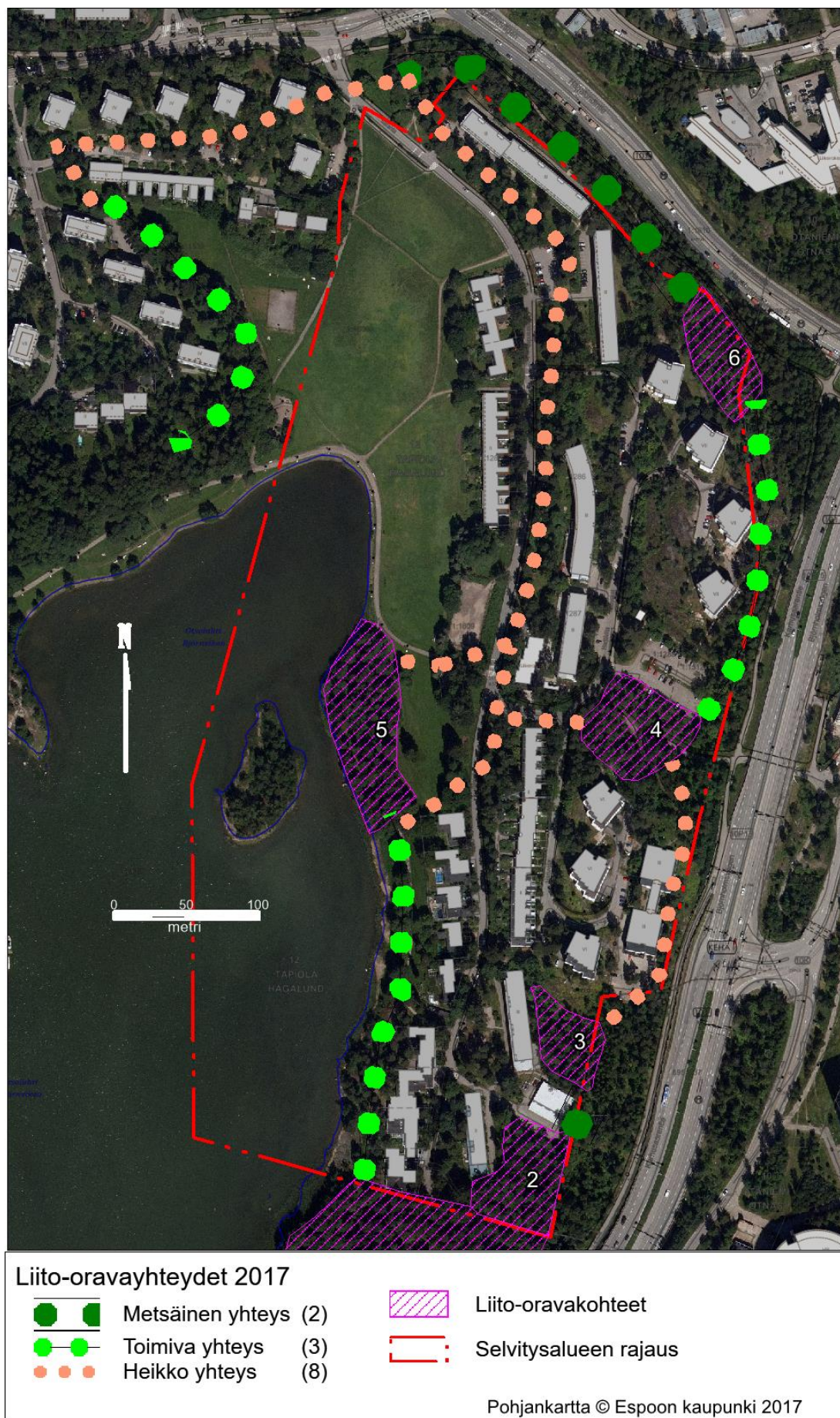
Kuva 11 Liito-oravakohteet Itärannan selvitysalueella sekä tehdyt papanahavainnot.

Kuva 12 Liito-oravan on mahdollista käyttää liikkumiseen viheralueiden puustoa. Puusto on kuitenkin koivuvaltaista ja tämän vuoksi talvi- ja kevätaikaan suojatonta.

Itärannan selvitysalue on tärkeä liito-oravan kauttakulkureitti, sillä muuta kautta se ei pääse kulkemaan Itämetsän ydinalueelle tai sieltä pois (kuva 14). Tehdyt havainnot osoittavat, että liito-orava käyttää selvitysalueen itäreunan metsiä vähintäänkin liikkumiseen. Tällä hetkellä puustoltaan paras reitti kulkeekin selvitysalueen itäreunassa. Yhteydessä on heikompia kohtia, joissa pienemmät avoalueet heikentävät yhteyden laatua.

Vaihtoehtoisesti liito-orava voi käyttää myös piha- ja tienvarsipuustoa liikkumiseen. Hoidetuilla piha- ja puistoalueilla puusto kasvaa harvassa ja se muodostuu suurelta osin lehtipuista – tosin myös kuusta ja mäntyjä esiintyy. Väljä tai lehtipuustoinen yhteys on liito-oravan kannalta huonompi, koska se on suojaton ja altistaa liito-oravayksilön petolintujen saalistukselle. Vaihtoehtoiset yhteydet ovat kuitenkin mahdollisia, mutta laadultaan heikompia.

Kuva 13 Liito-oravan mahdolliset ja vaihtoehtoiset yhteydet Itärannassa.

9 Tulosten yhteenveto

Uhanalaiseksi arvioituja luontotyyppejä selvitysalueelta löytyi neljältä kuviolta. Nämä kaikki ovat kulttuurivaikutteisia, mikä vähentää niiden edustavuutta ja luontoarvoa. Tämän työn perusteella arvioitu luontoarvo esitetään kuvassa 15. Kuvio 2 (kuva 15) on tuore keskirasvanteinen lehto, jonka luontotyyppi luokitellaan vaarantuneeksi (VU). Kuvion 16 lehto on tuoretta runsasravinteista lehtoa, joka on äärimmäisen uhanalainen (CR) luontotyyppi. Kolmas alueen lehtokuvio 21 on runsasravinteista kuivaa lehtoa, joka on luonnontilaisena erittäin uhanalainen luontotyyppi. Otsolahden merenrantaniitty (kuvio 22) muistuttaa lähinnä äärimmäisen uhanalaista (CR) luontotyyppiä matalakasvuiset vihvilä-, heinä- ja saramerenrantaniityt.

Metsälain 10 § mukaisia erityisen arvokkaita elinympäristöjä ovat lehdot kuvioilla 2, 16 ja 21 (kuva 15). Metsälakia ei sovelleta asemakaavoitetulla alueella. Putkilokasveja havaittiin ja kirjattiin kaikkiaan 139 lajia (liite 1). Uhanalaisia kasvilajeja ei havaittu.

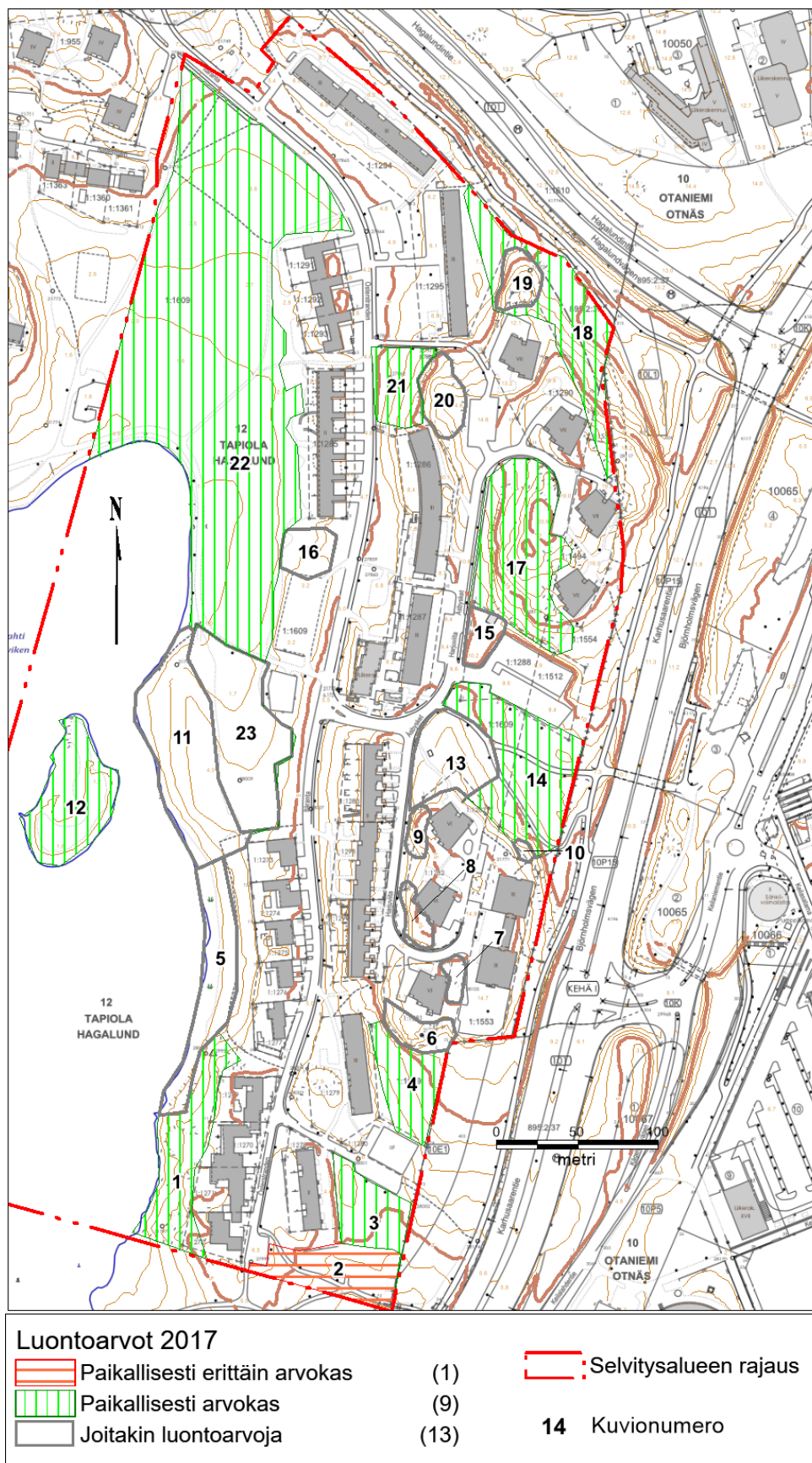
Lintulajeja havaittiin selvitysalueella yhteensä 45. Uhanalaisia lintulajeja tavattiin seitsemän lajia: Erittäin uhanalaisista (EN) lajeista tavattiin selkälökki ja tukkasotka, ja vaarantuneista (VU) lajeista tavattiin haapana, isokoskelo, viherpeippo, varpunen ja terväpääsky. Lintudirektiivin liitteen I lajeista alueella esiintyivät valkoposkikhanhi ja kalatiira. Silmälläpidettävistä (NT) lajeista tavattiin pikkutylli ja kivitasku. Metsäympäristöjen ilmentälajeista selvitysalueelta tavattiin erityisesti lehtojen ja rehevien varttuneiden lehtipuuvaltaisten metsien suosijoita.

Lepakoista havaittiin kaksi lajia; pohjanlepakko ja vesisiippa. Lisäksi havaittiin tarkemmin määrittämättömiä siippoja. Kaikki alueella havaitut lepakkolajit ovat luontodirektiivin IV liitteen lajeja, joiden lisääntymis- ja levähdyspaikat ovat suojeltuja. Luonnonsuojelulain 49 § mukaisia lisääntymis- ja levähdyspaikkoja ei havaittu lepakoiden osalta. Selvitysalueelle ei rajattu lepakoille tärkeitä alueita tai saalistusalueita, sillä pohjanlepakoita tavattiin melko tasaisesti ympäri selvitysalueutta. Selvitysalueutta voidaan pitää III-luokan lepakkoalueena, joka on ”muu lepakoiden käyttämä alue”

Selvitysalueelta ei etsitty lepakoiden päiväpiiloja tai lisääntymisyhdyskuntia rakennuksista. Alueella ei ole vanhoja puutaloja, mutta lepakot voivat viihtyä myös uudemmissa betonirakennuksissa, mikäli niistä löytyy sopivia piilopaikkoja.

Liito-oravasta tehtiin havaintoja neljästä metsiköstä, jotka rajattiin liito-oravalle hyvin soveltuvina kohteina. Kiinteästi selvitysalueen ulkopuolella sijaitsevaan kohde 1:seen liittyvä kohde 2 (kuva 12) rajattiin ydinalueeksi vuoden 2016 lausunnon ydinaluerajauksen perusteella. Havaitut papanamäärät olivat vähäisiä eikä sopivaa pesäpuuta löytynyt, mistä syystä muita rajauksia ei voitu tulkita ydinalueeksi. Lisäksi rajattiin yksi metsikkö soveltuvana. Rajatut kohteet 2, 3, 4 ja 6 kuuluvat liito-oravan elinpiiriin. Liito-orava on tällä hetkellä silmälläpidettävä laji.

Lajin ekologisia yhteyksiä arvioitiin sekä maastossa että ilmakuvan perusteella. Liito-oravan liikkumiseen on alueella useita puustoisia reittejä, mutta papanahavainnot osoittavat, että liito-orava käyttää selvitysalueen itäreunassa olevaa yhteyttä. Yhteys on tällä hetkellä toimiva, mutta laadullisesti vaihteleva. Yhteyden toimivuuteen tulevaisuudessa voivat vaikuttaa kehä I:n rakennustöihin liittyvät muutokset. Heikompi yhteys kulkee Itäranta –tien vieressä puistomaisen alueen kautta.

Kuva 14 Itärannan luontoarvot vuonna 2017.

11 Johtopäätökset ja suositukset

Itärannan selvitysalueella on varsin tavanomaisia kaupunkialueiden elinympäristöjä ja kasvillisuutta. Elinympäristöissä meren läheisyys tuo oman lisänsä erilaisina rantakasvillisuustyyppeinä kuten merenrantaniittynä ja rantakallioina. Myös monen kokoiset ja kasvistoltaan varsin runsaslajiset kallioalueet ovat alueelle tyypillisiä.

Selvitysalueella ei ole huomattavia luontoarvoja, ks. kuva 15. Elinympäristöt ovat varsin tavanomaisia. Osa niistä kuuluu uhanalaisiksi luokiteltuihin luontotyypeihin, mutta voimakkaan kulttuurivaikutuksen takia näitä ei tässä työssä ole luokiteltu kovin arvokkaiksi. Kuvio 2 on katsottu paikallisesti erittäin arvokkaaksi lähinnä liito-oravan ydinalueen sekä lehtokasvillisuuden vuoksi. Yhdeksän kuviota on arvioitu paikallisesti arvokkaiksi (kuva 15) eli ne erottuvat tavanomaisesta käsitellystä luonnosta, mutta eivät ole kovin ainutlaatuisia yksinään.

Suurin linnustoarvo löytyi pieneltä saarelta, johon oli asettunut monipuolisesti vesilintuja, kahlaajia ja loppilintulajeja pesimään. Saari säilynee houkuttelevana pesimäympäristönä, mikäli se saa olla entisellään toimenpiteiden ulkopuolella. Itärannan pesimälinnusto oli muutoin sangen tavanomainen monipuoliselle kaupunkiympäristölle eikä erityisiä huomioon otettavia seikkoja tai lajeja ilmennyt selvityksessä.

Liito-oravasta tehtiin havaintoja muutamasta metsiköstä selvitysalueen itäreunalta sekä selvitysalueen ulkopuolelta Itämetstä sekä Otsolahden asuinalueen reunalta. Itämetstä on aiempien havaintojen perustella rajattu ydinalue, jonka rajausta ulottuu myös Itärannan selvitysalueelle. Tämän selvityksen havaintojen pohjalta ei tehty uusia ydinaluerajauksia, koska löydettyt papanamäärät olivat pieniä eikä sopivaa pesäpuuta havaittu. Papanahavainnot kuitenkin osoittavat, että Itärannan metsiköt ovat osa Itämetjän liito-oravan elinpiiriä. Liito-orava pääsee kulkemaan Itämetjän ydinalueelta pois ainoastaan selvitysalueen kautta.

Alueelta havaittiin melko runsaasti pohjanlepakoita, jotka myös saalistelivat aktiivisesti. Havaintoja tehtiin melko tasaisesti eri puolista aluetta. Vuonna 2002 tehdyssä Espoon eteläosien lepakkokartoituksessa (Siivonen) mainitaan Otsolahden olevan mielenkiintoinen lepakkopaikka. Parasta lepakkoaluetta on tuolloin ollut länsirannalla sijaitsevan venesataman eteläpuolinen niemi. Itärannalta on maininta muutamasta pohjanlepakosta saaren kohdalta. Vuoden 2002 kartoituksessa on Otsolahdelta tehty yksi havainto myös harvinaisesta pikkulepakosta, jota ei tällä kertaa havaittu. Saalistusalueita ei rajattu, koska havainnot koskivat lähes yksinomaan pohjanlepakkoa ja sijoittuivat tasaisesti ympäri aluetta. Itärantaa voidaankin pitää kokonaisuudessa muuna lepakoille tärkeänä alueena.

Suosituks

- Otsolahden merenrantaniitty suositellaan säilytettäväksi luonnontilaisen kaltaisena, kasvien osalta runsaslajisena avoalueena. Hanhien laidunnus hoitaa kasvillisuutta.
- Kallioiden monimuotoinen kasvillisuus kannattaa huomioida, sillä kukkivat kasvit ovat tärkeitä monille hyönteislajeille.
- Merkittävimmät lintuarvot säilyvät, kun kuvion 12 saari säilytetään nykyisellään eikä sinne rakenneta siltaa. Kurtturuusujen poistaminen on kuitenkin mahdollista pesimäkauden (15.4. -15.7.) ulkopuolella.
- Rajatut liito-oravakohteet tulee mahdollisuuksien mukaan pyrkiä säilyttämään osana liito-oravan elinpiiriä.
- Liito-oravan puustoinen kulkuyhteys Itämetsästä tulee turvata selvitysalueen kautta mieluiten useiden vaihtoehtoisten reittien kautta.
- Lepakoiden kannalta merkittävintä on, että osa alueesta säilyy valaisemattomana, etenkin kesäkuukausien aikana.
- Lepakoiden päiväpiilopaikkoja ei etsitty tässä selvityksessä, mutta niitä voi sijaita alueen rakennuksissa, mikä tulee huomioida suunniteltaessa esimerkiksi kattoremontteja. Korjaustoimet voidaan tehdä lepakoita häiritsemättä loka-huhtikuussa, kun eläimet ovat siirtyneet talvehtimispaikkoihin.

12 Lähteet

- Hundt, L. 2012: Bat surveys. Good Practice Guidelines. – Bat Conservation Trust. 96 s.
- Hämet-Ahti, L., Suominen, J., Ulvinen, T. & Uotila, Pertti 1998 (toim.): Retkeilykasvio. 4. täysin uudistettu painos. – Luonnontieteellinen keskusmuseo, kasvimuseo. 656 s. ISBN 951-45-8167-9.
- Koskimies, P. & Väisänen, R. A. 1988: Linnustoseurannan havainnointiohjeet. 2., uusittu painos. – Helsingin yliopiston eläinmuseo, Helsinki.
- Liukko, U-M., Henttonen, H., Hanski, I. K., Kauhala, K., Kojola, I., Kyheröinen, E-M. & Pitkänen, J. 2016: Suomen nisäkkäiden uhanalaisuus 2015 – The 2015 Red List of Finnish Mammal Species. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. 34 s.
- METSO:n valintaperustetyöryhmä 2008: METSO-ohjelman luonnontieteelliset valintaperusteet. Suomen ympäristö 26/2008. 75 s. ISBN 978-952-11-3162-2.
- Mitchell-Jones, A. & McLeish, A.P. (toim.) 2004: Bat worker's manual. 3rd edition. – Joint Nature Conservation Committee
- Rassi, P., Hyvärinen, E., Juslén, A. & Mannerkoski, I. (toim.) 2010: Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2010. – Ympäristöministeriö ja Suomen ympäristökeskus, Helsinki. 685 s.
- Raunio, A., Schulman, A. ja Kontula, T. (toim.). 2008: Suomen luontotyyppien uhanalaisuus. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. Suomen ympäristö 8/2008. Osat 1 ja 2. 264 + 572 s.
- Sierla, L., Lammi, E., Mannila, J. & Nironen, M. 2004: Direktiivilajien huomioon ottaminen suunnittelussa. – Suomen Ympäristö 742. Ympäristöministeriö. 113 s.
- Siivonen, Y. 2002: Espoon eteläosien lepakkokartoitus 2002. – Espoon ympäristölautakunnan julkaisu 3/2002, Espoon kaupunki. 34 s. ISBN 951-857-445-6.
- SLTY 2012: Suomen lepakkotieteellinen yhdistys ry:n suositus lepakkokartoituksista luontokartoittajille, tilaajille ja viranomaisille. URL: http://www.lepakko.fi/docs/SLTY_lepakkokartoitus-ohjeet.pdf
- Uudenmaan liitto 2012: Luonnonympäristöjen arvottamisen kriteeristö Uudellemaalle (LAKU). – Uudenmaan liiton julkaisuja E199 -2012. 54 s. ISBN 978-952-448-342-1.
- Tiainen, J., Mikkola-Roos, M., Below, A., Jukarainen, A., Lehikoinen, A., Lehtiniemi, T., Pessa, J., Rajasärkkä, A., Rintala, J., Sirkiä, P. & Valkama, J. 2016: Suomen lintujen uhanalaisuus 2015. – Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus, Helsinki. URL: <http://hdl.handle.net/10138/159435>
- Ympäristösuunnittelu Enviro Oy 2016: Lausunto kehä I:n kehittämisen vaikutuksista Otsolahden Itä metsän liito-oraviin. – Julkaisematon raportti. 8 s.

Liite 1 Putkilokasvi – lista

Havaitut ja kirjatut putkilokasvit. Luettelossa lajit ovat tieteellisen nimen mukaan aakkosjärjestyksessä. Tieteelliset nimet Retkeilykasvion (4. painos, Hämet-Ahti ym. 1998) mukaan.

<i>Tieteellinen nimi</i>	<i>Suomalainen nimi</i>	<i>Ruotsalainen nimi</i>
<i>Acer platanoides</i>	vaahtera	lön
<i>Achillea millefolium</i>	siankärsämö	rölleka
<i>Achillea ptarmica</i>	ojakärsämö	nysört
<i>Aegopodium podagraria</i>	vuohenputki	kirskål
<i>Allium schoenoprasum</i>	ruohosipuli	gräslök
<i>Alnus glutinosa</i>	tervaleppä	klibbal
<i>Alnus incana</i>	harmaaleppä	gråal
<i>Alopecurus geniculatus</i>	polvipuntarpää	kärrkavle
<i>Alopecurus pratensis</i>	nurmipuntarpää	ängskavle
<i>Amelanchier sp.</i>	tuomipihlaja	häggmispel
<i>Anthoxanthum odoratum</i>	tuoksusimake	vårbrodd
<i>Anthriscus sylvestris</i>	koiranputki	hundkåx
<i>Arabidopsis suecica</i>	ruotsinpitkäpalko	grustrav
<i>Artemisia vulgaris</i>	pujo	gråbo
<i>Barbarea vulgaris</i>	peltokanankaali	sommargyllen
<i>Berteroa incana</i>	harmio	sandvita
<i>Betula pendula</i>	rauduskoivu	vårtbjörk
<i>Betula pubescens</i>	hieskoivu	glasbjörk
<i>Calamagrostis arundinacea</i>	metsäkastikka	piprör
<i>Calamagrostis epigejos</i>	hietakastikka	berggrör
<i>Caltha palustris</i>	rentukka	kalvleka, kabbleka
<i>Calystegia sepium ssp. sepium</i>	valkokarhunköynnös	snårvinda
<i>Campanula patula</i>	harakankello	ängsklocka
<i>Campanula rotundifolia</i>	kissankello	liten blåklocka
<i>Capsella bursa-pastoris</i>	lutukka	lomme
<i>Carex ovalis</i>	jänönsara	harstarr
<i>Centaurea jacea</i>	ahdekaunokki	rödclint
<i>Chelidonium majus</i>	keltamo	skelört
<i>Chenopodium album</i>	jauhosavikka	svinmålla
<i>Cirsium arvense</i>	pelto-ohdake	åkertistel
<i>Cirsium helenioides</i>	huopaohdake	brudborste, borstistel
<i>Cirsium vulgare</i>	piikkiohdake	vågtistel
<i>Convallaria majalis</i>	kielo	liljekonvalj
<i>Corydalis intermedia</i>	hentokiurunkannus	smånunneört
<i>Corydalis nobilis</i>	jalokiurunkannus	sibirisk nunneört
<i>Dactylis glomerata</i>	koiranheinä	hundåxing
<i>Deschampsia cespitosa</i>	nurmilauha	tuvtåtel
<i>Deschampsia flexuosa</i>	metsälauha	kruståtel
<i>Digitalis purpurea</i>	sormustinkukka	fingerborgsblomma
<i>Dryopteris carthusiana</i>	metsäalvejuuri	skogsbråken
<i>Dryopteris filix-mas</i>	kivikkoalvejuuri	tråjon
<i>Elymus repens</i>	juolavehnä	kvickrot
<i>Epilobium angustifolium</i>	maitohorsma	mjölkört
<i>Equisetum arvense</i>	peltokorte	åkerfråken
<i>Erophila verna</i>	kevätkynsimö	nagelört, vårålskling
<i>Euphorbia cyparissias</i>	tarhatyräkki	vårtörel
<i>Euphrasia sp.</i>	silmäruoho	ögontröst
<i>Festuca ovina</i>	lampaannata	fårsvingel
<i>Festuca rubra</i>	punanata	rödsvingel
<i>Filipendula ulmaria</i>	mesiangervo	ålgräs
<i>Fragaria muricata</i>	ukkomansikka	parksmultron
<i>Fragaria vesca</i>	ahomansikka	smultron

<i>Galium album</i>	paimenmatara	stormåra
<i>Galium boreale</i>	ahomatar	vitmåra
<i>Galium palustre</i>	rantamatar	vattenmåra
<i>Galium uliginosum</i>	luhtamatar	sumpmåra
<i>Geranium robertianum</i>	haisukurjenpolvi	stinknäva
<i>Geranium sylvaticum</i>	metsäkurjenpolvi	skogsnäva
<i>Geum rivale</i>	ojakellukka	humleblomster
<i>Geum urbanum</i>	kyläkellukka	nejlikrot
<i>Glechoma hederacea</i>	maahumala	jordreva
<i>Gymnocarpium dryopteris</i>	metsäimarre	ekbräken
<i>Hepatica nobilis</i>	sinivuokko	blåsippa
<i>Hieracium sp.</i>	keltano	fibbla
<i>Hypericum maculatum</i>	särmäkuisma	fyrkantig johannesört
<i>Impatiens glandulifera</i>	jättipalsami	jättebalsamin
<i>Iris pseudacorus</i>	keltakurjenmiekka	svärdsilja
<i>Iris sibirica</i>	siperiankurjenmiekka	srandiris
<i>Juniperus communis</i>	kataja	en
<i>Lemna minor</i>	pikkulimaska	andmat
<i>Linaria vulgaris</i>	kannusruoho	gulsporre, sporreblomma
<i>Lonicera caprifolium</i>	tuoksuköynnöskuusama	kaprifol
<i>Lupinus polyphyllus</i>	komealupiini	blomsterlupin
<i>Lychnis viscaria</i>	mäkitervakko	tjärblomster
<i>Lysimachia vulgaris</i>	ranta-alpi	strandlysing
<i>Lythrum salicaria</i>	rantakukka	fackelblomster
<i>Maianthemum bifolium</i>	oravanmarja	ekorrbar
<i>Melampyrum pratense</i>	kangasmaitikka	ängskovall
<i>Melampyrum sylvaticum</i>	metsämaitikka	skogskovall
<i>Melica nutans</i>	nuokkuhelmikkä	slokgräs, bergslok
<i>Milium effusum</i>	tesma	hässlebrodd
<i>Mycelis muralis</i>	jänönsalaatti	skogssallat
<i>Myosotis arvensis</i>	peltolemmikki	åkerförgätmigej
<i>Myosotis scorpioides</i>	luhtalemmikki	förgätmigej
<i>Oxalis acetosella</i>	käenkaali	harsyra
<i>Paris quadrifolia</i>	sudenmarja	trollbär, ormbär
<i>Sedum aizoo</i>	siperianmaksaruoho	gyllenfetbland
<i>Sedum hybridus</i>	mongolianmaksaruoho	siberisk fetblad
<i>Phleum pratense ssp. pratense</i>	timotei, nurmitähkiö	timotej
<i>Phragmites australis</i>	järviruoko	vass
<i>Picea abies</i>	kuusi	gran
<i>Pilosella (Piloselloidea)</i>	huopakeltano	gråfibbla
<i>Pimpinella saxifraga</i>	pukinjuuri	bockrot
<i>Pinus sylvestris</i>	mänty	tall
<i>Poa nemoralis</i>	lehtonurmikka	lundgröe
<i>Polygonatum odoratum</i>	kalliokiolo	getrams
<i>Polypodium vulgare</i>	kallioimarre	stensöta
<i>Populus tremula</i>	haapa	asp
<i>Potentilla erecta</i>	rätvänä	blodrot
<i>Potentilla norvegica</i>	peltohanhikki	norsk fingerört
<i>Prunus padus</i>	tuomi	hagg
<i>Pteridium aquilinum</i>	sananjalka	örnbräken
<i>Quercus robur</i>	tammi	ek
<i>Ranunculus repens</i>	rönsyleinikki	revsmörblomma
<i>Rosa canina/dumalis</i>	koiran/orjanruusu	stenros/nyponros
<i>Rosa glauca</i>	punalehtiruusu	dagros
<i>Rosa rugosa</i>	kurturuusu	vresros
<i>Rubus idaeus</i>	vadelma	hallon
<i>Rubus saxatilis</i>	lillukka	stenhallon, stenbär

<i>Rumex acetosa</i>	niittysuolaheinä	ängssyra
<i>Rumex acetosella</i>	ahosuolaheinä	bergsyra
<i>Rumex sp.</i>	hierakka	skräppä
<i>Salix caprea</i>	raita	sälg
<i>Salix phylicifolia</i>	kiiltopaju	grönvide
<i>Sambucus racemosa</i>	terttuselja	druvfläder
<i>Scilla siberica</i>	idänsinililja	rysk blåstjärna
<i>Sedum album</i>	valkomaksaruoho	vit fetknopp
<i>Silene dioica</i>	puna-ailakki	rödblåra, skogslyst
<i>Solidago virgaurea</i>	kultapiisku	gullris
<i>Sorbus aucuparia ssp. aucuparia</i>	pihlaja	rönn
<i>Stellaria graminea</i>	heinätähtimö	grässtjärnblomma
<i>Stellaria media</i>	pihatahtimö	natagräs
<i>Tanacetum vulgare</i>	pietaryrtti	renfana
<i>Taraxacum sp.</i>	voikukka	maskros
<i>Telekia speciosa</i>	auringontähti	strålöga
<i>Thlaspi arvense</i>	peltotaskuruoho	penninggräs, penningört
<i>Trientalis europaea</i>	metsätähti	skogstjärna
<i>Trifolium pratense</i>	puna-apila	rödklöver
<i>Trifolium repens</i>	valkoapila	vitklöver
<i>Tripleurospermum inodorum</i>	peltosaunio	baldersbrå
<i>Tussilago farfara</i>	leskenlehti	hästhov
<i>Urtica dioica</i>	nokkonen	brännässla
<i>Vaccinium myrtillus</i>	mustikka	blåbär
<i>Vaccinium vitis-idaea</i>	puolukka	lingon
<i>Valeriana officinalis</i>	rohtovirmajuuri	läkevänderot
<i>Veronica officinalis</i>	rohtotädyke	ärenpris
<i>Viburnum opulus</i>	koiranheisi	olvon
<i>Viola arvensis</i>	pelto-orvokki	åkerviol
<i>Viola tricolor</i>	keto-orvokki	styvmorsviol

Liite 2 Itärannan pesimälinnusto vuonna 2017. Lajijärjestys on systemaattinen

Suomenkielinen nimi	Tieteellinen nimi	Status	Kuva
1 Kyhmyjoutsen	<i>Cygnus olor</i>		
2 Valkoposkianhi	<i>Branta leucopsis</i>	EU-D1	9
3 Haapana	<i>Anas penelope</i>	VU	9
4 Sinisorsa	<i>Anas platyrhynchos</i>		
5 Tukkasotka	<i>Aythya fuligula</i>	EN	9
6 Telkkä	<i>Bucephala clangula</i>		
7 Isokoskelo	<i>Mergus mergus</i>	VU	9
8 Pikkutylly	<i>Charadrius dubius</i>	NT	9
9 Meriharakka	<i>Haematopus ostralegus</i>		
10 Rantasipi	<i>Tringa hypoleucos</i>		
11 Kalalokki	<i>Larus canus</i>		
12 Selkälokki	<i>Larus fuscus</i>	EN	9
13 Kalatiira	<i>Sterna hirundo</i>	EU-D1	9
14 Sepelkyyhky	<i>Columba palumbus</i>		
15 Tervapääsky	<i>Apus apus</i>	VU	
16 Västäräkki	<i>Motacilla alba</i>		
17 Rautiainen	<i>Prunella modularis</i>		
18 Punarinta	<i>Erithacus rubecula</i>		
19 Satakieli	<i>Luscinia luscinia</i>	Metsäilmentäjä	9
20 Kivitasku	<i>Oenanthe oenanthe</i>	NT	9
21 Mustarastas	<i>Turdus merula</i>		
22 Räkättirastas	<i>Turdus pilaris</i>		
23 Laulurastas	<i>Turdus philomelos</i>		
24 Punakylkirastas	<i>Turdus iliacus</i>		
25 Kultarinta	<i>Hippoboscus icterina</i>	Metsäilmentäjä	9
26 Hernekerttu	<i>Sylvia curruca</i>		
27 Pensaskerttu	<i>Sylvia communis</i>		
28 Lehtokerttu	<i>Sylvia borin</i>		
29 Mustapääkerttu	<i>Sylvia atricapilla</i>	Metsäilmentäjä	9
30 Sirittäjä	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	Metsäilmentäjä	9
31 Pajulintu	<i>Phylloscopus trochilus</i>		
32 Hippiäinen	<i>Regulus regulus</i>		
33 Harmaasieppo	<i>Muscicapa striata</i>		
34 Kirjosieppo	<i>Ficedula hypoleuca</i>		
35 Kuusitiainen	<i>Periparus ater</i>		
36 Sinitiainen	<i>Cyanistes caeruleus</i>		
37 Talitiainen	<i>Parus major</i>		
38 Harakka	<i>Pica pica</i>		
39 Varis	<i>Corvus corone</i>		
40 Pikkuvarpunen	<i>Passer Montanus</i>		
41 Varpunen	<i>Passer domesticus</i>	VU	
42 Peippo	<i>Fringilla coelebs</i>		
43 Viherpeippo	<i>Carduelis chloris</i>	VU	9
44 Tikli	<i>Carduelis carduelis</i>		
45 Vihervarpunen	<i>Carduelis spinus</i>		